

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор наукової роботи,
Української медичної стоматологічної
академії
професор

І. Кайдашев

Полтава 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Протокол № 18
2019 року

(В. Л. Філістова)

Секретар вченої ради

Психіатрія

(повна назва навчальної дисципліни)

Завідувач кафедри

для аспірантів

Протокол № 18
2019 року

(А. М. Саратиков)

напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я

(шифр і назва напряму підготовки)

Складено ЦМК з стоматології

Спеціальність: 222 – Медицина

дисципліни

Протокол № «9» від

(шифр і назва спеціальності)

2019 року

(І. П. Катеринчук)

Голова ЦМК

Полтава – 2019

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Психіатрія» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців в аспірантурі за третім рівнем вищої освіти з *напрямку підготовки 22 – Охорона здоров'я, спеціальності 222 – Медицина*.

Дана дисципліна є нормативною.

Викладається у 1-7 семестрі 1-4 року навчання в обсязі – 420 год (*14 кредитів ECTS*) зокрема: *лекції – 20 год., практичні 180 год., самостійна робота – 220 год.* У курсі передбачено 2 модулі.

Завершується дисципліна – **іспитом**.

Зміст дисципліни. Дисципліна «Психіатрія» є базовою у підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня з фаху психіатрія. Дисципліна складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання організації психіатричної служби в Україні, поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними практичними методиками, методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих з психічними розладами.

Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, методам всебічного обстеження та лікування хворих з психічними розладами, принципів деонтологічного підходу до пацієнтів, подачі експертних заключень.

Місце дисципліни (*в структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку*): дисципліна «психіатрія» виступає спецпредметом у освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю 222 – Медицина.

Цикли підготовки в аспірантурі:

I. Цикл оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями:

1. Історія та філософія науки;

2. Біоетика;

3. Біоінформатика;

4. Психологія спілкування;

5. Психологія та педагогіка вищої школи.

II. Іноземна мова:

1. Курс англійської / німецької мови наукового спілкування.

III. Цикл набуття універсальних навичок дослідника:

1. Методологія наукового і патентного пошуку;

2. Медична статистика;

3. Клінічна імунологія;

4. Клінічна епідеміологія;

IV. Спеціальність:

1. Спецпредмет (**психіатрія**).

Зв'язок з іншими дисциплінами.

Психіатрія тісно пов'язана з такими дисциплінами, як медична психологія, неврологія, наркологія, нейрохірургія, терапія, інфекційні хвороби та гінекологія, кардіологія, онкологія та реаніматологія.

Мета дисципліни – підготувати наукові та науково-педагогічні кадри вищої кваліфікації в області психіатрії для науки, освіти, а також формування у аспірантів компетенції в області психіатрії, що забезпечує кваліфікаційну наукову інформаційну та творчу діяльність наукового співробітника. Закріпити вміння співвідносити психіатричні знання з конкретними сферами, ситуаціями, умовами та задачами спілкування. Сформувати стійкі системні знання про механізми і закономірності організації психічної діяльності людини, закономірності її змін у випадках розвитку психічної патології, підходи до вибору, організації і проведення біологічної, психотерапевтичної медичної допомоги та соціально-трудової реабілітації пацієнтів.

Завдання – формування навичок самостійної науково-дослідної та педагогічної діяльності, отриманих знань для планування і проведення психіатричних досліджень із використанням відповідного обладнання, аналізу отриманих результатів, написанні статей та розділів дисертаційної роботи.

Поглиблене вивчення теоретичних та методологічних основ природничих наук (психіатрія).

Удосконалення філософської освіти, в тому числі орієнтованого на професійну діяльність в області психіатрії.

Удосконалення знань іноземної мови, з урахуванням професійної діяльності.

Формування практичних навичок роботи з сучасним дослідницьким обладнанням, інформаційними джерелами і технологіями, визначення перспектив розвитку сучасної науки і практичного впровадження наукових досягнень.

Поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих.

Аспірант повинен оволодіти методиками обстеження хворих, сучасними практичними методиками.

Аспірант відвідує лекції професорів, доцентів, має бути присутнім на практичних та семінарських заняттях зі студентами.

Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування хворих, подачі експертних заключень.

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати:

- сучасний стан проблеми виникнення нервово-психічних розладів;
- принципи надання медичної та невідкладної допомоги пацієнтам з психічними розладами;
- можливі шляхи реабілітаційних та профілактичних заходів запобігання виникнення нервово-психічних розладів;

- особливості перебігу та динаміки нервово-психічної патології;
- основи соціальної та правової допомоги пацієнтам з нервово-психічними захворюваннями.

вміти:

- пов'язувати свій особистий науково-дослідницький досвід з глобальними проблемами в психіатрії;
- уявляти можливі шляхи вирішення найбільш актуальних проблем психіатрії;
- працювати з літературними джерелами, пошуком інформації по окремій проблематиці.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують аспіранти.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

До модуля I входять теми 1-38, зокрема за змістовими модулями: змістовий модуль 1 (ЗМ1) – теми 1- 6, змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7 – 15, змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 16-24, змістовий модуль 4 (ЗМ4) – теми 25 –38. До модуля II входять теми 39-73, зокрема за змістовими модулями: змістовий модуль 1 (ЗМ1) – теми 39-53, змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 54-73.

Обов'язковим для іспиту є складання підсумкових модульних контролів за модулями I та II.

Оцінювання за формами контролю:

	Модуль I				Модуль II	
	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ1	ЗМ2
ПМК I	<i>Min. – 20 балів</i>		<i>Max. – 30 балів</i>		<i>Min. – 20 балів</i>	<i>Max. – 30 балів</i>
ПМК II	<i>Min. – 20 балів</i>		<i>Max. – 30 балів</i>		<i>Min. – 20 балів</i>	<i>Max. – 30 балів</i>
Іспит	<i>Min. – 20 балів, Max. – 40 балів</i>					

Для аспірантів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 40 балів* для одержання іспиту обов'язково *перескладання ПМК I та МПК II.*

При цьому, кількість балів:

- **1-34** відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- **35-59** відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- **60-64** відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);
- **65-74** відповідає оцінці «задовільно»;
- **75 - 84** відповідає оцінці «добре»;
- **85 - 89** відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- **90 - 100** відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності:

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА МОДУЛЯ I

Змістовий модуль 1. Основи організації психіатричної допомоги населенню.

Тема 1. Розповсюдження нервово-психічних захворювань. Організації психіатричної допомоги в Україні. Позалікарняна психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Стаціонарна психіатрична допомога. Організація психіатричної допомоги дітям. Санітарна статистика, економіка та управління установами психіатричної допомоги. (8 год.)¹

Тема 2. Головні аспекти історії психіатрії. Епідеміологія психічних захворювань та головні тенденції динаміки в світі. Поширеність психічних захворювань в зарубіжних країнах. Методи дослідження захворюваності та поширеності психічних розладів. Поширеність психічних захворювань в Україні. 6

Тема 3. Основні поняття МКХ-10 та її застосування. Міжнародні класифікації психічних розладів: ICD-10 та DSM-V. Законодавство в психіатрії. Закон «Про психіатричну допомогу». Правові засади надання психіатричної допомоги в Україні. Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення. Система виявлення та динамічного спостереження за хворими. Швидка психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Денний стаціонар і нічний профілакторій, їх організація, структура та основні функції. Гуртожитки для хворих-інвалідів, що втратили сімейні зв'язки. Будинки інвалідів для психічно хворих. (6 год.)

Тема 4. Організація психіатричної допомоги дітям. Принципи етапності, послідовності та спеціалізації психіатричної допомоги дітям. Інвалідність дітей внаслідок психічного захворювання. Стаціонарна психіатрична допомога дітям. Організація внутрішньолікарняної психіатричної допомоги дітям. Кабінет дитячого психіатра в загальній дитячій поліклініці і диспансері. Дитячі психоневрологічні санаторії. Санаторні школи для дітей з психоневрологічними захворюваннями. Спецшколи з режимом праці для дітей і підлітків, які важко

піддаються вихованню, з правопорушеннями, та їх корекційно-педагогічна і профілактична роль. Організація допомоги розумової відсталим дітям. Організація допомоги дітям з розладами мови. Спеціалізовані будинки дитини і дитячі установи з раннім органічним ураженням головного мозку. Медико-педагогічна комісія для відбору дітей в спеціалізовані заклади. Психологічні медико-педагогічні центри. (4 год.)

Тема 5. Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення. Чинне законодавство (кримінальне, цивільне, адміністративне, про шлюб, соціальну допомогу, пенсійне забезпечення тощо) в сфері психіатричної допомоги. Основи трудового права. Санітарна освіта, психогігієна та психопрофілактика. Основні розділи та форми психогігієнічної роботи. Медико-генетичне консультування. Психогігієна сімейного виховання. Психогігієна статевого виховання. Задачі психопрофілактики в дитячому віці. Первинна, вторинна та третинна психопрофілактика. Профілактика синдрому вигорання у медичних працівників. Основи медико-соціальної, військової та судово-психіатричної експертизи психічно хворих. Принципи та загальні основи організації та проведення медико-соціальної експертизи (МСЕК). Загальні критерії виначення різних ступенів втрати соціально-трудової адаптації. Судово-психіатрична експертиза (СПЕК). Загальні положення. Організація. Види судово-психіатричної експертизи. СПЕК у карному процесі. Непідсудність, обмежена підсудність. СПЕК у цивільному процесі. Обмежена дієздатність. Недієздатність. Опікунство. Інші види судово-психіатричної експертизи. Поняття про симуляцію, агравацію, метасимуляцію, дисимуляцію. Примусове лікування психічно хворих. Види, порядок проведення. Заходи медичного характеру з профілактики суспільно-небезпечних дій (СНД) психічно хворих. Питання реабілітації психічно хворих. Етика і деонтологія в психіатрії. Деонтологія повідомлення діагнозу. Профілактика синдрому вигорання у в професійній діяльності лікаря-психіатра. (5 год.)

Тема 6. Контроль змістового модуля 1. (1 год.)

Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія.

Тема 7. Головні аспекти історії психіатрії. Сучасний стан загальної психопатології. Класифікація психопатологічних синдромів. *(10 год.)*

Тема 8. Розлади відчуття та сприймання. Ілюзії та галюцинації. Галюцинаторний синдром. Галюцинаторно-параноїдний синдром (Кандинського-Клерамбо). Сенестопатичний синдром. *(10 год.)*

Тема 9. Розлади емоційної сфери. Афективні синдроми. Депресивний синдром. Прості варіанти депресивного синдрому. Складні варіанти депресивного синдрому. Маніакальний синдром. Прості варіанти маніакального синдрому. Складні варіанти маніакального синдрому. *(10 год.)*

Тема 10. Розлади мислення. Понадцінні ідеї. Синдром понадцінного маячення. Маячні синдроми. Паранойяльний синдром. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від фабули. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від типу перебігу. Паранойяльний та парафренний синдроми. Іпохондричний синдром, його види. *(10 год.)*

Тема 11. Синдроми розладу ефektorно-вольової діяльності. Кататонічні синдроми. Кататонічний ступор, варіанти кататонічного ступору. Варіанти кататонічного синдрому за ознакою стану свідомості. Гебефренні та інші синдроми. *(12 год.)*

Тема 12. Пароксизмальні стани (різновиди випадків). *(10 год.)*

Тема 13. Синдроми розладу свідомості та самосвідомості. Основні ознаки синдромів затьмарення свідомості. Оглушення, визначення, психопатологічна характеристика. Делірій. Аменція, визначення, психопатологічна характеристика. Онейроїдне затьмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Сутінкове затьмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Короткочасні психічні розлади (виключні стани). Деперсоналізація та дереалізація. *(8 год.)*

Тема 14. Порушення інтелекту. Амнезії та їх види. Корсаковський синдром. Конфабуляції у структурі корсаковського синдрому. Психоорганічні синдроми. Синдроми недоумства. Астенічний синдром. Основні прояви астенічного

синдрому. Обсесивний синдром та його варіанти. Варіанти обсесивного синдрому, який супроводжується обтяжливим афектом. Варіанти обсесивного синдрому афективно-нейтрального змісту. Неврозоподібний та соматоформні синдроми. Розлади особистості. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10). Термінологія, розділи, вісі МКХ-10. Основні положення МКХ-10. Сучасний стан проблеми класифікації психічних розладів. Ознайомлення з DSM-IV. *(9 год.)*

Тема 15. Контроль змістового модуля 2. *(1 год)*

Змістовий модуль 3. Методи дослідження осіб з психічними розладами та основи функціональної діагностики.

Тема 16. Експериментально-психологічне дослідження. Основні методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих. *(8 год.)*

Тема 17. Клініко-психопатологічне дослідження. Метод опитування. Метод спостереження, його використання при дослідженні психічного стану хворого. Інші види дослідження, загальносоматичне і неврологічне дослідження хворого. *(14 год.)*

Тема 18. Лабораторні і морфологічні методи дослідження. Генетичні методи дослідження.

Тема 19. Генетичні методи дослідження. Дослідження біологічних рідин (морфологічні, біохімічні та серологічні дослідження). Визначення вмісту психотропних препаратів у крові.

Тема 20. Цитологічне, бактеріологічне дослідження ліквору, значення та оцінка його результатів. Значення і оцінка результатів дослідження біологічних рідин для діагностики психічних захворювань. *(14 год.)*

Тема 21. Рентгенологічні методи обстеження. Краніографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом краніографії. Пневмоенцефалографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом пневмоенцефалографії. Церебральна ангиографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом церебральної ангиографії. Інші контрольні методи. Рентгенологічні ознаки, виявлені при їх використанні, їх значення і оцінка результатів. Сучасні методи прижиттєвого дослідження мозку. Методи структурної нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, ядерно-

магнітний резонанс), методи функціональної нейровізуалізації (позитронно-емісійна томографія, функціональний ядерно-магнітний резонанс). *(8 год.)*

Тема 22. Електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехоенцефалографія. Основні компоненти електроенцефалограм М-ехографія. Значення електроенцефалографічного і М-ехографічного досліджень у діагностиці психічних захворювань. *(8 год.)*

Тема 23. Генетичні методи дослідження психічно хворих. Генеалогічний метод. Близнюковий метод. Біохімічні методи. Цитогенетичний метод. Загальні закономірності успадкування психічних захворювань. Значення генетичних досліджень для діагностики психічних захворювань. Морфологічні методи досліджень у психіатрії. Макроскопічні дослідження. Гістологічні дослідження. Значення морфологічних досліджень для діагностики психічних захворювань. *(4 год.)*

Тема 24. Контроль змістового модуля 3. (1 год.)

Змістовий модуль 4. Шизофренія, шизотипові та маячні розлади.

Тема 25. Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Сучасна класифікація форм та типів перебігу шизофренії. Порівняльна характеристика діагностичних критеріїв класифікацій, прийнятих у різних країнах. Вчення про шизофренію у світлі МКХ-10. *(4 год.)*

Тема 26. Клінічні прояви шизофренії. *(4 год.)*

Тема 27. Форми перебігу шизофренії. Клінічна картина параноїдної, гебефренічної, кататонічної, простої та інших форм шизофренії. Характеристика перебігу шизофренії: безперервний, епізодичний. Ремісії при шизофренії. *(4 год.)*

Тема 28. Безперервна шизофренія. (год.)

Тема 29. Епізодична з наростаючим та стабільним дефектом шизофренія. *(4 год.)*

Тема 30. Епізодична ремітуюча шизофренія. *(4 год.)*

Тема 31. Шизоафективні розлади. Характеристика депресивних та манакальних станів при шизоафективному розладі. *(6 год.)*

Тема 32. Шизотиповий розлад. Проблема реактивних психотичних розладів. *(4 год.)*

Тема 33. Особливості злоякісної та фебрильної шизофренії. *(3 год.)*

Тема 34. Вікові особливості шизофренії. Дитяча, підліткова шизофренія. Гебоїдофренія, її особливості. Шизофренія інволюційного віку. Шизофренія старечого віку. *(6 год.)*

Тема 35. Проблема ремісій та дефекту при шизофренії. *(4 год.)*

Тема 36. Терапія шизофренії. Основні принципи та особливості терапії окремих форм перебігу шизофренії. Невідкладна допомога при шизофренії. Реабілітація хворих на шизофренію. Експертиза хворих на шизофренію: трудова, військова, судово-психіатрична. *(6 год.)*

Тема 37. Контроль змістового модуля 4. *(1 год.)*

Тема 38. Підсумковий модульний контроль. *(2 год.)*

ПРОГРАМА МОДУЛЯ II

Змістовий модуль 1. Афективні розлади настрою. Епілепсія. Симптоматичні психічні розлади. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах. Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку. Психічні розлади при пухлинах головного мозку. Психічні розлади при енцефалітах. Функціональні психози інволюційного періоду. Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку.

Тема 39. Сучасний стан проблеми, вчення про афективні психози. Історія виділення афективних психозів, МДП. Сучасні проблеми вчення про афективні психози з позицій МКХ-10. Загальна характеристика афективних психозів. Біполярний розлад як модель ендогенно-афективного психозу. *(4 год.)*

Тема 40. Варіанти перебігу афективних розладів, поняття про циркулярність, моно- та біполярність. *(4 год.)*

Тема 41. Клінічна картина біполярних афективних розладів. *(6 год.)*

Тема 42. Основні варіанти депресій. Клінічна картина циклотимії. Проблеми суїцидології. Терапія афективних психозів і профілактика суїцидів. Сучасний стан проблем епілепсії. *(4 год.)*

Тема 43. Сучасний стан вчення про симптоматичні психічні розлади. Класифікація та клініка симптоматичних психічних розладів з позицій МКХ-10. Психічні розлади при окремих соматичних захворюваннях. Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психічних розладів та органічного психосиндрому. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на симптоматичні психічні розлади та органічний психосиндром. *(4 год.)*

Тема 44. Сучасний стан вчення про ендокринопатії з позицій МКХ-10. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при ендокринних захворюваннях. Клініка психічних порушень: ендокринний психосиндром, гострі та протраговані психози. Особливості психічних порушень при окремих ендокринних захворюваннях. Лікування психічних розладів при ендокринних захворюваннях. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними порушеннями при ендокринних захворюваннях. *(6 год.)*

Тема 45. Загальна характеристика травматичних уражень головного мозку і класифікація черепно-мозкових травм з позицій МКХ-10. Клініка психічних розладів у гострому періоді комоцій та контузій головного мозку. Відкриті травми головного мозку. Баротравма, психічні розлади у гострому періоді. Електротравма. Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм (травматична хвороба). Періодичні органічні (травматичні) психози. Лікування психічних розладів у гострому періоді черепно-мозкових травм і лікування травматичної хвороби. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними розладами при черепно-мозкових травмах. *(4 год.)*

Тема 46. Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку з позицій МКХ-10. Загальна характеристика нейросифілісу. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Клініка сифілісу головного мозку. Менінгітні, судинні, гумозні форми сифілісу головного мозку. Природжений сифіліс головного мозку. Діагностика і диференційна діагностика сифілісу головного мозку. Неврологічні,

соматичні і серологічні дані в діагностиці сифілісу головного мозку. Лікування сифілісу головного мозку. Клініка і діагностика прогресивного паралічу. Лікування прогресивного паралічу. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при нейросифілісі. *(4 год.)*

Тема 47. Етіологія та патогенез епілепсії. Клінічні прояви епілепсії: епілептичні пароксизми, епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне недоумство. Перебіг епілепсії. Основні клінічні прояви епілепсії. Особливості епілепсії залежно від віку. Лікування епілепсії. Експертиза хворих на епілепсію: трудова, військова, судово-психіатрична. *(6 год.)*

Тема 48. Психічні розлади при пухлинах головного мозку з позицій МКХ-10. Клініка психічних розладів при пухлинах головного мозку. Параклінічні дані при пухлинах головного мозку. Діагностика і диференційна діагностика психічних розладів при пухлинах головного мозку. Лікування хворих з психічними розладами при пухлинах головного мозку. *(6 год.)*

Тема 49. Класифікація клінічних форм енцефалітів з позицій МКХ-10. Психічні розлади при енцефалітах. Епідемічний енцефаліт. Клініка гострої і хронічної (паркінсонічної) стадії. Клініка і лікування психічних порушень при кліщовому (весінньо-літньому) і комариному (літньо-осінньому) енцефалітах. Енцефаліти, що виникли внаслідок інфекційних захворювань. Лікування психічних розладів у гострій і хронічній стадіях енцефалітів. Реабілітаційна, трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на енцефаліт. *(8 год.)*

Тема 50. Сучасний стан проблеми функціональних психозів інволюційного віку. Класифікація їх з позицій МКХ-10. Клінічна картина та перебіг функціональних психозів інволюційного віку. Диференційна діагностика функціональних психозів інволюційного віку. Лікування функціональних психозів інволюційного віку. Реабілітація і трудова експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду. Військова і судово-психіатрична експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду. *(10 год.)*

Тема 51. Психічні порушення при судинних захворюваннях головного мозку. Класифікація їх з позицій МКХ-10. Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі. Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі і гіпотонічних станах. Клініка психічних порушень при церебральному тромбангіїті. Лікування психічних порушень при судинних захворюваннях головного мозку. *(10 год.)*

Тема 52. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку. *(7 год.)*

Тема 53. Контроль змістового модуля 1. *(1 год.)*

Змістовий модуль 2. Психічні розлади при атрофічних процесах в головному мозку. Розумова відсталість. Непсихотичні розлади психіки та поведінки. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії). Лікування психічних захворювань.

Тема 54. Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Уявлення про етіологію, патогенез та морфологію атрофічних процесів. Класифікація (МКХ-10) атрофічних захворювань головного мозку. Слабоумство, стадії розвитку та клінічні варіанти. Хвороба Альцгеймера, клініка, загальна характеристика перебігу хвороби Альцгеймера. *(6 год.)*

Тема 55. Хвороба Піка, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби. Хорея Гентінгтона, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби. Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку. Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при атрофічних процесах головного мозку. *(6 год.)*

Тема 56. Сучасний стан вчення про розумову відсталість. Епідеміологія, загальна клінічна характеристика. Класифікація розумової відсталості в МКХ-10. Ензимопатичні форми розумової відсталості (фенілкетонурія, пуриноз тощо). Клініка. Діагностика. Хромосомні форми (хвороба Дауна, істинна мікроцефалія, синдром Шерешевського-Тернера, хвороба Клайнфельтера). Клініка, діагностика.

Ксеродермічні форми: невоїдна, іхтіоз. Клініка, діагностика. Дизостозні форми: синдроми Марфана, Крузона. Клініка, діагностика. (4 год.)

Тема 57. Розумова відсталість, обумовлена внутрішньоутробними ураженнями плода - ембріо- і фенотипії (вірусні інфекції, резус-несумісність. Токсоплазмоз, лістеріоз, вроджений сифіліс). Розумова відсталість, обумовлена пери- і постнатальними шкідливостями. Психози у розумово відсталих осіб. Клінічні прояви. Основні питання профілактики, лікування і експертиз хворих на розумову відсталість. Граничні форми відставання в розвитку особистості (інфантилізм). Клінічні форми. Діагностика, лікування і профілактика. (4 год.)

Тема 58. Сучасний погляд на проблему непсихотичних розладів психіки та поведінки. Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу, діагностика. Основні питання профілактики, лікування, реабілітації та експертизи розладів особистості і патологічного розвитку особистості. Тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Дисоціативні та соматоформні розлади, розлади прийому їжі. Реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, порушення адаптації. Непсихотичні розлади психіки та поведінки у дитячому віці. (5 год.)

Тема 59. Лікування та експертиза при непсихотичних розладах психіки та поведінки. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Епідеміологія алкоголізму. Медичні і соціально-правові питання. Етіологія і патогенез. Дохворобні форми зловживання спиртними напоями і алкогольна хвороба. Клінічні прояви і стадії перебігу алкоголізму. (4 год.)

Тема 60. Алкогольні (металкогольні) психози: гострі - алкогольний делірій, алкогольний галюциноз, алкогольний параноїд та хронічні -псевдопараліч, Корсаковський психоз, класифікація, діагностика. Алкогольна енцефалопатія. Гостра (синдром Гайє-Верніке) і хронічна. Клініка. Діагностика. Особливості алкоголізму у дитячому, юнацькому віці. Особливості алкоголізму у жінок. (6 год.)

Тема 61. Основні принципи лікування алкоголізму та алкогольних психозів. Особливості примусового лікування. Трудова і військова експертиза при

алкоголізмі. Судово-психіатрична експертиза при алкоголізмі і алкогольних психозах. Оцінка простого і патологічного сп'яніння. Наркологічна допомога населенню. *(4 год.)*

Тема 62. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії). Сучасний стан проблеми нарко- і токсикоманій. Механізми розвитку привикання до психоактивних речовин. Формування наркотичного синдрому і його ознаки. *(4 год.)*

Тема 63. Класифікація наркоманій. Клінічні прояви і перебіг окремих видів наркоманій: гашишизму, морфінізму, кокаїнізму тощо. Полінаркоманії. Класифікація. Клінічні прояви і перебіг окремих видів токсикоманій. *(4 год.)*

Тема 64. Основні принципи лікування наркоманій і токсикоманій. Особливості примусового лікування. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при наркоманіях і токсикоманіях. *(6 год.)*

Тема 65. Сучасні методи лікування психічних захворювань і принцип класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів. Антипсихотики. Класифікація. Загальна характеристика психотропної дії. Клінічні показання до застосування антипсихотиків різних фармакологічних груп. *(6 год.)*

Тема 66. Атидепресанти. Загальна характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Транквілізатори. Характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Психостимулятори. Особливості психотропної дії. Методика лікування психостимуляторами. Ноотропні засоби. Визначення і загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування. *(8 год.)*

Тема 67. Нормотиміки. Лікувальна і профілактична дія солей літію. Показання та методика проведення терапії і профілактики солями літію. Електроконвульсивна терапія (ЕКТ). Сучасне уявлення про механізм дії ЕКТ. *(8 год.)*

Тема 68. Показання до ЕКТ і методика її проведення. Інші види біологічної терапії психічних захворювань. Піротерапія. Інсулінотерапія. (8 год.)

Тема 69. Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія. Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Психотерапевтичні методи (гіпнотерапія, "раціональна" психотерапія, аутогенне тренування, групова, ортодоксальні та сучасні психоаналітичні методи та інші). Показання до застосування в психіатрії. (8 год.)

Тема 70. Лікування сном. Механізм дії, показання і засоби клінічного використання. Трудотерапія та інші реабілітаційні заходи в психіатрії. (8 год.)

Тема 71. Нетрадиційні методи лікування психічних захворювань (краніоцеребральна гіпотермія, гіпербарична оксигенація тощо). Латеральна терапія. Лазеротерапія. (6 год.)

Тема 72. Контроль змістового модуля 2. (1 год.)

Тема 73. Підсумковий модульний контроль. (2 год.)

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Навчальний календарний план занять аспіранта зі спеціальності 222 – Медицина
(спеціалізації «психіатрія»)

№ з/п	Назва курсу	Всього годин	Вид заняття		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
МОДУЛЬ I					
	Змістовий модуль 1 Основи організації психіатричної допомоги населенню.	30	2	10	18
1.	Розповсюдження нервово-психічних захворювань. Організації психіатричної допомоги в Україні. Позалікарняна психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Стаціонарна психіатрична допомога. Організація психіатричної допомоги дітям. Санітарна статистика, економіка та управління установами психіатричної допомоги.	8	2	2	4

2.	<p>Головні аспекти історії психіатрії.</p> <p>Епідеміологія психічних захворювань та головні тенденції динаміки в світі.</p> <p>Поширеність психічних захворювань в зарубіжних країнах. Методи дослідження захворюваності та поширеності психічних розладів. Поширеність психічних захворювань в Україні.</p>	6	-	2	4
3.	<p>Основні поняття МКХ-10 та її застосування.</p> <p>Міжнародні класифікації психічних розладів: ICD-10 та DSM-V.</p> <p>Законодавство в психіатрії. Закон «Про психіатричну допомогу». Правові засади надання психіатричної допомоги в Україні.</p> <p>Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення.</p> <p>Система виявлення та динамічного спостереження за хворими. Швидка психіатрична допомога</p> <p>Проміжні форми психіатричної допомоги.</p> <p>Денний стаціонар і нічний профілакторій, їх організація, структура та основні функції.</p> <p>Гуртожитки для хворих-інвалідів, що втратили сімейні зв'язки. Будинки інвалідів для психічно хворих.</p>	6	-	2	4
4.	<p>Організація психіатричної допомоги дітям.</p> <p>Принципи етапності, послідовності та спеціалізації психіатричної допомоги дітям.</p> <p>Інвалідність дітей внаслідок психічного захворювання. Стаціонарна психіатрична допомога дітям. Організація внутрішньолікарняної психіатричної допомоги дітям. Кабінет дитячого психіатра в загальній дитячій поліклініці і диспансері. Дитячі психоневрологічні санаторії. Санаторні школи для дітей з психоневрологічними захворюваннями. Спецшколи з режимом праці для дітей і підлітків, які важко піддаються вихованню, з правопорушеннями, та їх корекційно - педагогічна і профілактична роль.</p> <p>Організація допомоги розумової відсталім дітям. Організація допомоги дітям з розладами</p>	4	-	1	3

	<p>мови. Спеціалізовані будинки дитини і дитячі установи з раннім органічним ураженням головного мозку. Медико-педагогічна комісія для відбору дітей в спеціалізовані заклади. Психологічні медико-педагогічні центри.</p>				
5.	<p>Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення.</p> <p>Чинне законодавство (кримінальне, цивільне, адміністративне, про шлюб, соціальну допомогу, пенсійне забезпечення тощо) в сфері психіатричної допомоги. Основи трудового права.</p> <p>Санітарна освіта, психогігієна та психопрофілактика. Основні розділи та форми психогігієнічної роботи. Медико-генетичне консультування. Психогігієна сімейного виховання. Психогігієна статевого виховання. Задачі психопрофілактики в дитячому віці.</p> <p>Первинна, вторинна та третинна психопрофілактика. Профілактика синдрому вигорання у медичних працівників.</p> <p>Основи медико-соціальної, військової та судово-психіатричної експертизи психічно хворих.</p> <p>Принципи та загальні основи організації та проведення медико-соціальної експертизи (МСЕК).</p> <p>Загальні критерії виначення різних ступенів втрати соціально-трудової адаптації.</p> <p>Судово-психіатрична експертиза (СПЕК).</p> <p>Загальні положення. Організація.</p> <p>Види судово-психіатричної експертизи.</p> <p>СПЕК у карному процесі. Непідсудність, обмежена підсудність.</p> <p>СПЕК у цивільному процесі. Обмежена дієздатність. Недієздатність. Опікунство.</p> <p>Інші види судово-психіатричної експертизи.</p> <p>Поняття про симуляцію, агравацію, метасимуляцію, дисимуляцію.</p> <p>Примусове лікування психічно хворих. Види, порядок проведення.</p> <p>Заходи медичного характеру з профілактики</p>	5	-	2	3

	суспільно-небезпечних дій (СНД) психічно хворих. Питання реабілітації психічно хворих. Етика і деонтологія в психіатрії. Деонтологія повідомлення діагнозу. Профілактика синдрому вигорання у в професійній діяльності лікаря-психіатра.				
6.	Контроль змістового модуля	1	-	1	-
	Змістовий модуль 2 Загальна психопатологія.	80	4	30	46
7.	Головні аспекти історії психіатрії. Сучасний стан загальної психопатології. Класифікація психопатологічних синдромів.	10	-	4	6
8.	Розлади відчуття та сприймання. Ілюзії та галюцинації. Галюцинаторний синдром. Галюцинаторно-параноїдний синдром (Кандинського-Клерамбо). Сенестопатичний синдром.	10	-	4	6
9.	Розлади емоційної сфери. Афективні синдроми. Депресивний синдром. Прості варіанти депресивного синдрому. Складні варіанти депресивного синдрому. Маніакальний синдром. Прості варіанти маніакального синдрому. Складні варіанти маніакального синдрому.	10	-	4	6
10.	Розлади мислення. Понадцінні ідеї. Синдром понадцінного маячення. Маячні синдроми. Паранойяльний синдром. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від фабули. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від типу перебігу. Паранойяльний та парафренний синдроми. Іпохондричний синдром, його види.	10	-	4	6
11.	Синдроми розладу ефекторно-вольової діяльності. Кататонічні синдроми. Кататонічний ступор, варіанти кататонічного ступору. Варіанти кататонічного синдрому за ознакою стану свідомості. Гебефренні та інші синдроми.	12	2	4	6
12.	Пароксизмальні стани (різновиди припадків).	10		4	6
13.	Синдроми розладу свідомості та самосвідомості. Основні ознаки синдромів			3	5

	затмарення свідомості. Оглушення, визначення, психопатологічна характеристика. Делірій. Аменція, визначення, психопатологічна характеристика. Онейроїдне затмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Сутінкове затмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Короточасні психічні розлади (виключні стани). Деперсоналізація та дереалізація.				
14.	Порушення інтелекту. Амнезії та їх види. Корсаковський синдром. Конфабуляції у структурі корсаковського синдрому. Психоорганічні синдроми. Синдроми недоумства. Астенічний синдром. Основні прояви астенічного синдрому. Обсесивний синдром та його варіанти. Варіанти обсесивного синдрому, який супроводжується обтяжливим афектом. Варіанти обсесивного синдрому афективно-нейтрального змісту. Неврозоподібний та соматоформні синдроми. Розлади особистості. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10). Термінологія, розділи, вісі МКХ-10. Основні положення МКХ-10. Сучасний стан проблеми класифікації психічних розладів. Ознайомлення з DSM-IV.	9	2	2	5
15.	Контроль змістового модуля	1	-	1	-
	Змістовий модуль 3 Методи дослідження осіб з психічними розладами та основи функціональної діагностики.	60	2	25	30
16.	Експериментально-психологічне дослідження. Основні методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих.	8	2	2	4
17.	Клініко-психопатологічне дослідження. Метод опитування. Метод спостереження, його використання при дослідженні психічного стану хворого. Інші види дослідження, загальносоматичне і неврологічне дослідження хворого.	14	-	6	8

20.	Лабораторні і морфологічні методи дослідження. Генетичні методи дослідження. Дослідження біологічних рідин (морфологічні, біохімічні та серологічні дослідження). Визначення вмісту психотропних препаратів у крові. Цитологічне, бактеріологічне дослідження ліквору, значення та оцінка його результатів. Значення і оцінка результатів дослідження біологічних рідин для діагностики психічних захворювань.	14	-	6	8
21.	Рентгенологічні методи обстеження. Краніографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом краніографії. Пневмоенцефалографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом пневмоенцефалографії. Церебральна ангиографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом церебральної ангиографії. Інші контрольні методи. Рентгенологічні ознаки, виявлені при їх використанні, їх значення і оцінка результатів. Сучасні методи прижиттєвого дослідження мозку. Методи структурної нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, ядерно-магнітний резонанс), методи функціональної нейровізуалізації (позитронно-емісійна томографія, функціональний ядерно-магнітний резонанс).	8	-	4	4
22.	Електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехоенцефалографія. Основні компоненти електроенцефалограм М-ехографія. Значення електроенцефалографічного і М-ехографічного досліджень у діагностиці психічних захворювань.	8	-	4	4
23.	Генетичні методи дослідження психічно хворих. Генеалогічний метод. Близнюковий метод. Біохімічні методи. Цитогенетичний метод. Загальні закономірності успадкування психічних захворювань. Значення генетичних досліджень для діагностики психічних захворювань. Морфологічні методи досліджень у психіатрії. Макроскопічні дослідження. Гістологічні дослідження.	4	-	2	2

	Значення морфологічних досліджень для діагностики психічних захворювань.				
24.	Контроль змістового модуля	1	-	1	-
	Змістовий модуль 4 Шизофренія, шизотипові та маячні розлади.	60	2	25	30
25.	Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Сучасна класифікація форм та типів перебігу шизофренії. Порівняльна характеристика діагностичних критеріїв класифікацій, прийнятих у різних країнах. Вчення про шизофренію у світлі МКХ-10.	4	-	2	2
26.	Клінічні прояви шизофренії.	4	2	2	2
27.	Форми перебігу шизофренії. Клінічна картина параноїдної, гебефренічної, кататонічної, простої та інших форм шизофренії. Характеристика перебігу шизофренії: безперервний, епізодичний. Ремісії при шизофренії.	4	-	2	2
28.	Безперервна шизофренія.			1	2
29.	Епізодична з наростаючим та стабільним дефектом шизофренія.	4	-	2	2
30.	Епізодична ремітуюча шизофренія.	4	-	2	2
31.	Шизоафективні розлади. Характеристика депресивних та маніакальних станів при шизоафективному розладі.	6	-	2	4
32.	Шизотиповий розлад. Проблема реактивних психотичних розладів.	4	-	2	2
33.	Особливості зляканої та фебрильної шизофренії.	3	-	1	2
34.	Вікові особливості шизофренії. Дитяча, підліткова шизофренія. Гебоїдофренія, її особливості. Шизофренія інволюційного віку. Шизофренія старечого віку.	6	-	2	4
35.	Проблема ремісій та дефекту при шизофренії.	4	-	2	2
36.	Терапія шизофренії. Основні принципи та особливості терапії окремих форм перебігу шизофренії. Невідкладна допомога при шизофренії. Реабілітація хворих на шизофренію. Експертиза хворих на шизофренію: трудова, військова, судово-психіатрична.	6	-	2	4
37	Контроль змістового модуля	1	-	1	-

38	Підсумковий модульний контроль	2	-	2	-
МОДУЛЬ II					
		190	10	90	90
	Змістовий модуль 1	84	4	40	40
	Афективні розлади настрою. Епілепсія. Симптоматичні психічні розлади. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах. Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку. Психічні розлади при пухлинах головного мозку. Психічні розлади при енцефалітах. Функціональні психози інволюційного періоду. Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку.				
39.	Сучасний стан проблеми, вчення про афективні психози. Історія виділення афективних психозів, МДП. Сучасні проблеми вчення про афективні психози з позицій МКХ-10. Загальна характеристика афективних психозів. Біполярний розлад як модель ендогенно - афективного психозу.	4	-	2	2
40.	Варіанти перебігу афективних розладів, поняття про циркулярність, моно- та біполярність.	4	-	2	2
41.	Клінічна картина біполярних афективних розладів.	6	2	2	2
42.	Основні варіанти депресій. Клінічна картина циклотимії. Проблеми суїцидології. Терапія афективних психозів і профілактика суїцидів. Сучасний стан проблем епілепсії.	4	-	2	2
43.	Сучасний стан вчення про симптоматичні психічні розлади. Класифікація та клініка симптоматичних психічних розладів з позицій МКХ-10. Психічні розлади при окремих соматичних захворюваннях. Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психічних розладів та органічного психосиндрому. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на симптоматичні психічні	4	-	2	2

	розлади та органічний психосиндром.				
44.	<p>Сучасний стан вчення про ендокринопатії з позицій МКХ-10. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при ендокринних захворюваннях.</p> <p>Клініка психічних порушень: ендокринний психосиндром, гострі та протраговані психози.</p> <p>Особливості психічних порушень при окремих ендокринних захворюваннях.</p> <p>Лікування психічних розладів при ендокринних захворюваннях.</p> <p>Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними порушеннями при ендокринних захворюваннях.</p>	6	2	2	2
45.	<p>Загальна характеристика травматичних уражень головного мозку і класифікація черепно-мозкових травм з позицій МКХ-10.</p> <p>Клініка психічних розладів у гострому періоді комоцій та контузій головного мозку.</p> <p>Відкриті травми головного мозку.</p> <p>Баротравма, психічні розлади у гострому періоді. Електротравма.</p> <p>Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм (травматична хвороба).</p> <p>Періодичні органічні (травматичні) психози.</p> <p>Лікування психічних розладів у гострому періоді черепно-мозкових травм і лікування травматичної хвороби.</p> <p>Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними розладами при черепно-мозкових травмах.</p>	4	-	2	2
46.	<p>Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку з позицій МКХ-10. Загальна характеристика нейросифілісу. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія.</p> <p>Клініка сифілісу головного мозку. Менінгітні, судинні, гумозні форми сифілісу головного мозку.</p> <p>Природжений сифіліс головного мозку.</p> <p>Діагностика і диференційна діагностика сифілісу головного мозку. Неврологічні,</p>	4	-	2	2

	<p>соматичні і серологічні дані в діагностиці сифілісу головного мозку.</p> <p>Лікування сифілісу головного мозку.</p> <p>Клініка і діагностика прогресивного паралічу.</p> <p>Лікування прогресивного паралічу.</p> <p>Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при нейросифілісі.</p>				
47.	<p>Етіологія та патогенез епілепсії. Клінічні прояви епілепсії: епілептичні пароксизми, епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне недоумство.</p> <p>Перебіг епілепсії. Основні клінічні прояви епілепсії. Особливості епілепсії залежно від віку. Лікування епілепсії. Експертиза хворих на епілепсію: трудова, військова, судово-психіатрична.</p>	6	-	4	2
48.	<p>Психічні розлади при пухлинах головного мозку з позицій МКХ-10. Клініка психічних розладів при пухлинах головного мозку.</p> <p>Параклінічні дані при пухлинах головного мозку.</p> <p>Діагностика і диференційна діагностика психічних розладів при пухлинах головного мозку.</p> <p>Лікування хворих з психічними розладами при пухлинах головного мозку.</p>	6	-	4	2
49.	<p>Класифікація клінічних форм енцефалітів з позицій МКХ-10. Психічні розлади при енцефалітах.</p> <p>Епідемічний енцефаліт. Клініка гострої і хронічної (паркінсонічної) стадії.</p> <p>Клініка і лікування психічних порушень при кліщовому (весінньо-літньому) і комариному (літньо-осінньому) енцефалітах. Енцефаліти, що виникли внаслідок інфекційних захворювань.</p> <p>Лікування психічних розладів у гострій і хронічній стадіях енцефалітів. Реабілітаційна, трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на енцефаліт.</p>	8	-	4	4
50.	<p>Сучасний стан проблеми функціональних психозів інволюційного віку. Класифікація їх з</p>	10	-	4	6

	<p>позицій МКХ-10. Клінічна картина та перебіг функціональних психозів інволюційного віку.</p> <p>Диференційна діагностика функціональних психозів інволюційного віку.</p> <p>Лікування функціональних психозів інволюційного віку.</p> <p>Реабілітація і трудова експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду. Військова і судово-психіатрична експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду.</p>				
51.	<p>Класифікація їх з позицій МКХ-10. Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі.</p> <p>Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі і гіпотонічних станах.</p> <p>Клініка психічних порушень при церебральному тромбангіїті.</p> <p>Лікування психічних порушень при судинних захворюваннях головного мозку.</p>	10	-	4	6
52.	Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку.	7	-	3	4
53.	Контроль змістового модуля	1	1	-	1
	<p>Змістовий модуль 2</p> <p>Психічні розлади при атрофічних процесах в головному мозку. Розумова відсталість.</p> <p>Непсихотичні розлади психіки та поведінки.</p> <p>Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії).</p> <p>Лікування психічних захворювань.</p>	106	6	50	50
54.	<p>Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку.</p> <p>Уявлення про етіологію, патогенез та морфологію атрофічних процесів.</p> <p>Класифікація (МКХ-10) атрофічних захворювань головного мозку.</p> <p>Слабоумство, стадії розвитку та клінічні варіанти.</p>	6	2	2	2

	Хвороба Альцгеймера, клініка, загальна характеристика перебігу хвороби Альцгеймера.				
55.	Хвороба Піка, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби. Хорея Гентінгтона, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби. Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку. Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при атрофічних процесах головного мозку.	6	-	2	2
56.	Сучасний стан вчення про розумову відсталість. Епідеміологія, загальна клінічна характеристика. Класифікація розумової відсталості в МКХ-10. Ензимопатичні форми розумової відсталості (фенілкетонурія, пуриноз тощо). Клініка. Діагностика. Хромосомні форми (хвороба Дауна, істинна мікроцефалія, синдром Шерешевського-Тернера, хвороба Клайнфельтера). Клініка, діагностика. Ксеродермічні форми: невоїдна, іхтіоз. Клініка, діагностика. Дизостозні форми: синдроми Марфана, Крузона. Клініка, діагностика.	4	-	2	2
57.	Розумова відсталість, обумовлена внутрішньоутробними ураженнями плода - ембріо- і фенотипії (вірусні інфекції, резус-несумісність. Токсоплазмоз, лістеріоз, вроджений сифіліс). Розумова відсталість, обумовлена пери- і постнатальними шкідливостями. Психози у розумово відсталих осіб. Клінічні прояви. Основні питання профілактики, лікування і експертиз хворих на розумову відсталість. Граничні форми відставання в розвитку особистості (інфантилізм). Клінічні форми. Діагностика, лікування і профілактика.	4	-	2	2
58.	Сучасний погляд на проблему непсихотичних	5	-	3	2

	<p>розладів психіки та поведінки.</p> <p>Розлади особистості. Етіологія, патогенез.</p> <p>Клінічні варіанти. Закономірності перебігу, діагностика.</p> <p>Основні питання профілактики, лікування, реабілітації та експертизи розладів особистості і патологічного розвитку особистості.</p> <p>Тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування.</p> <p>Дисоціативні та соматоформні розлади, розлади прийому їжі.</p> <p>Реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, порушення адаптації.</p> <p>Непсихотичні розлади психіки та поведінки у дитячому віці.</p>				
59.	<p>Лікування та експертиза при непсихотичних розладах психіки та поведінки.</p> <p>Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.</p> <p>Епідеміологія алкоголізму. Медичні і соціально-правові питання. Етіологія і патогенез.</p> <p>Дохворобні форми зловживання спиртними напоями і алкогольна хвороба.</p> <p>Клінічні прояви і стадії перебігу алкоголізму.</p>	4	-	2	2
60.	<p>Алкогольні (металкогольні) психози: гострі - алкогольний делірій, алкогольний галюциноз, алкогольний параноїд та хронічні - псевдопараліч, Корсаковський психоз, класифікація, діагностика.</p> <p>Алкогольна енцефалопатія. Гостра (синдром Гайє-Верніке) і хронічна. Клініка. Діагностика.</p> <p>Особливості алкоголізму у дитячому, юнацькому віці. Особливості алкоголізму у жінок.</p>	6	2	2	2
61.	<p>Основні принципи лікування алкоголізму та алкогольних психозів. Особливості примусового лікування.</p> <p>Трудова і військова експертиза при алкоголізмі. Судово-психіатрична експертиза при алкоголізмі і алкогольних психозах.</p> <p>Оцінка простого і патологічного сп'яніння.</p>	4	-	2	2

	Наркологічна допомога населенню.				
62.	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії). Сучасний стан проблеми нарко- і токсикоманій. Механізми розвитку привикання до психоактивних речовин. Формування наркотичного синдрому і його ознаки.	4	-	2	2
63.	Класифікація наркоманій. Клінічні прояви і перебіг окремих видів наркоманій: гашишизму, морфінізму, кокаїнізму тощо. Полінаркоманії. Класифікація. Клінічні прояви і перебіг окремих видів токсикоманій.	4	-	2	2
64.	Основні принципи лікування наркоманій і токсикоманій. Особливості примусового лікування. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при наркоманіях і токсикоманіях.	6	-	2	4
65.	Сучасні методи лікування психічних захворювань і принцип класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів. Антипсихотики. Класифікація. Загальна характеристика психотропної дії. Клінічні показання до застосування антипсихотиків різних фармакологічних груп.	6	-	2	4
66.	Атидепресанти. Загальна характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Транквілізатори. Характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Психостимулятори. Особливості психотропної дії. Методика лікування психостимуляторами. Ноотропні засоби. Визначення і загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування.	8	2	2	4
67.	Нормотиміки. Лікувальна і профілактична дія солей літію. Показання та методика	8	-	4	4

	проведення терапії і профілактики солями літію. Електроконвульсивна терапія (ЕКТ). Сучасне уявлення про механізм дії ЕКТ.				
68.	Показання до ЕКТ і методика її проведення. Інші види біологічної терапії психічних захворювань. Піротерапія. Інсулінотерапія.	8	-	4	4
69.	Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія. Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Психотерапевтичні методи (гіпнотерапія, "раціональна" психотерапія, аутогенне тренування, групова, ортодоксальні та сучасні психоаналітичні методи та інші). Показання до застосування в психіатрії.	8	-	4	4
70.	Лікування сном. Механізм дії, показання і засоби клінічного використання. Трудотерапія та інші реабілітаційні заходи в психіатрії.	8	-	4	4
71.	Нетрадиційні методи лікування психічних захворювань (краніоцеребральна гіпотермія, гіпербарична оксигенація тощо). Латеральна терапія. Лазеротерапія.	6	-	4	2
72.	Контроль змістового модуля	1	-	1	-
73.	Підсумковий модульний контроль	2	-	2	-
Всього за модулями I та II		420	20	180	220

Загальний обсяг **420 год**, в тому числі:

Лекції – **20 год**.

Практичні заняття – **180 год**.

Самостійна робота – **220 год**.

МОДУЛЬ І

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Основи організації психіатричної допомоги населенню.

Тема 1. Розповсюдження нервово-психічних захворювань. Організації психіатричної допомоги в Україні. Позалікарняна психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Стаціонарна психіатрична допомога. Організація психіатричної допомоги дітям. Санітарна статистика, економіка та управління установами психіатричної допомоги. (8 год.)²

Лекція 1. Організація психіатричної допомоги в Україні. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

- 1. Основні принципи організації психіатричної допомоги в Україні.*
- 2. Структура психіатричної допомоги в Україні.*
- 3. Структура і завдання психоневрологічного диспансеру.*
- 4. Структура і функції психіатричної (психоневрологічної) лікарні.*
- 5. Основні правила роботи медичних працівників у психіатричних закладах.*
- 6. Режим роботи й основна документація психіатричного стаціонару.*

Практичне заняття 1. – (2 год.)

- 1.1 Розповсюдження нервово-психічних захворювань.*
- 1.2 Позалікарняна психіатрична допомога.*
- 1.3 Стаціонарна психіатрична допомога.*
- 1.4 Проміжні форми психіатричної допомоги.*
- 1.5 Організація психіатричної допомоги дітям.*

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Санітарна статистика, економіка та управління установами психіатричної допомоги.

---

² (8 год.) – зазначено сумарну кількість годин, передбачених на вивчення теми за усіма видами робіт: лекції, практичні і самостійна робота студента.

Рекомендована література³:

1. Жариков Н.М. Психиатрия / Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва : Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия / Коркина М.В. [и др.]. – Москва : МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/ В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия / В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія /під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 2. Головні аспекти історії психіатрії. Епідеміологія психічних захворювань та головні тенденції динаміки в світі. Поширеність психічних захворювань в зарубіжних країнах. Методи дослідження захворюваності та поширеності психічних розладів. Поширеність психічних захворювань в Україні.
(6 год.)

Практичне заняття 2. – (2 год.)

- 2.1 Епідеміологія психічних захворювань та головні тенденції динаміки в світі.
- 2.2 Методи дослідження захворюваності та поширеності психічних розладів.
- 2.3 Поширеність психічних захворювань в Україні.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Головні аспекти історії психіатрії. Методи дослідження захворюваності та поширеності психічних розладів.

---

³ Зазначається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні даної теми.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия / Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва : Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия / Коркина М.В. [и др.]. – Москва : МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/ В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия / В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія /під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 3. Основні поняття МКХ-10 та її застосування. Міжнародні класифікації психічних розладів: ICD-10 та DSM-V. Законодавство в психіатрії. Закон «Про психіатричну допомогу». Правові засади надання психіатричної допомоги в Україні. Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення. Система виявлення та динамічного спостереження за хворими. Швидка психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Денний стаціонар і нічний профілакторій, їх організація, структура та основні функції. Гуртожитки для хворих-інвалідів, що втратили сімейні зв'язки. Будинки інвалідів для психічно хворих. **(6 год.)**

Практичне заняття 3. – (2 год.)

- 3.1 Основні поняття МКХ-10 та її застосування.
- 3.2 Міжнародні класифікації психічних розладів: ICD-10 та DSM-V.
- 3.3 Законодавство в психіатрії. Закон «Про психіатричну допомогу».
- 3.4 Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення.
- 3.5 Система виявлення та динамічного спостереження за хворими.

3.6 Гуртожитки для хворих-інвалідів, що втратили сімейні зв'язки.

3.7 Будинки інвалідів для психічно хворих.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Правові засади надання психіатричної допомоги в Україні. Швидка психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Денний стаціонар і нічний профілакторій, їх організація, структура та основні функції.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 4. Організація психіатричної допомоги дітям. Принципи етапності, послідовності та спеціалізації психіатричної допомоги дітям. Інвалідність дітей внаслідок психічного захворювання. Стаціонарна психіатрична допомога дітям. Організація внутрішньолікарняної психіатричної допомоги дітям. Кабінет дитячого психіатра в загальній дитячій поліклініці і диспансері. Дитячі психоневрологічні санаторії. Санаторні школи для дітей з психоневрологічними

захворюваннями. Спецшколи з режимом праці для дітей і підлітків, які важко піддаються вихованню, з правопорушеннями, та їх корекційно-педагогічна і профілактична роль. Організація допомоги розумової відсталим дітям. Організація допомоги дітям з розладами мови. Спеціалізовані будинки дитини і дитячі установи з раннім органічним ураженням головного мозку. Медико-педагогічна комісія для відбору дітей в спеціалізовані заклади. Психологічні медико-педагогічні центри. (4 год.)

Практичне заняття 4. – (1 год.)

- 4.1 Принципи етапності, послідовності та спеціалізації психіатричної допомоги дітям.
- 4.2 Кабінет дитячого психіатра в загальній дитячій поліклініці і диспансері.
- 4.3 Дитячі психоневрологічні санаторії.
- 4.4 Санаторні школи для дітей з психоневрологічними захворюваннями.
- 4.5 Спецшколи з режимом праці для дітей і підлітків, які важко піддаються вихованню, з правопорушеннями, та їх корекційно-педагогічна і профілактична роль.
- 4.6 Гуртожитки для хворих-інвалідів, що втратили сімейні зв'язки.
- 4.7 Будинки інвалідів для психічно хворих.

Завдання для самостійної роботи (3 год.):

Інвалідність дітей внаслідок психічного захворювання. Організація допомоги розумової відсталим дітям. Організація допомоги дітям з розладами мови. Спеціалізовані будинки дитини і дитячі установи з раннім органічним ураженням головного мозку. Медико-педагогічна комісія для відбору дітей в спеціалізовані заклади. Психологічні медико-педагогічні центри.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 5. Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення. Чинне законодавство (кримінальне, цивільне, адміністративне, про шлюб, соціальну допомогу, пенсійне забезпечення тощо) в сфері психіатричної допомоги. Основи трудового права. Санітарна освіта, психогігієна та психопрофілактика. Основні розділи та форми психогігієнічної роботи. Медико-генетичне консультування. Психогігієна сімейного виховання. Психогігієна статевого виховання. Задачі психопрофілактики в дитячому віці. Первинна, вторинна та третинна психопрофілактика. Профілактика синдрому вигорання у медичних працівників. Основи медико-соціальної, військової та судово-психіатричної експертизи психічно хворих. Принципи та загальні основи організації та проведення медико-соціальної експертизи (МСЕК). Загальні критерії виначення різних ступенів втрати соціально-трудової адаптації. Судово-психіатрична експертиза (СПЕК). Загальні положення. Організація. Види судово-психіатричної експертизи. СПЕК у карному процесі. Непідсудність, обмежена підсудність. СПЕК у цивільному процесі. Обмежена дієздатність. Недієздатність. Опікунство. Інші види судово-психіатричної експертизи. Поняття про симуляцію, агравацію, метасимуляцію, дисимуляцію. Примусове лікування психічно хворих. Види, порядок проведення. Заходи медичного характеру з профілактики суспільно-небезпечних дій (СНД) психічно хворих. Питання реабілітації психічно

хворих. Етика і деонтологія в психіатрії. Деонтологія повідомлення діагнозу. Профілактика синдрому вигорання у в професійній діяльності лікаря-психіатра. (5 год.)

Практичне заняття 5. – (2 год.)

- 5.1 Чинне законодавство (кримінальне, цивільне, адміністративне, про шлюб, соціальну допомогу, пенсійне забезпечення тощо) в сфері психіатричної допомоги.
- 5.2 Санітарна освіта, психогігієна та психопрофілактика.
- 5.3 Медико-генетичне консультування.
- 5.4 Первинна, вторинна та третинна психопрофілактика.
- 5.5 Профілактика синдрому вигорання у в професійній діяльності лікаря-психіатра.
- 5.6 Основи медико-соціальної, військової та судово-психіатричної експертизи психічно хворих.
- 5.7 Примусове лікування психічно хворих. Види, порядок проведення. Заходи медичного характеру з профілактики суспільно-небезпечних дій (СНД) психічно хворих.

Завдання для самостійної роботи (3 год.):

Основи трудового права. Основні розділи та форми психогігієнічної роботи. Психогігієна сімейного виховання. Психогігієна статевого виховання. Задачі психопрофілактики в дитячому віці. СПЕК у карному процесі. Непідсудність, обмежена підсудність. СПЕК у цивільному процесі. Обмежена дієздатність. Недієздатність. Опікунство. Інші види судово-психіатричної експертизи. Поняття про симуляцію, агравацію, метасимуляцію, дисимуляцію. Етика і деонтологія в психіатрії.

Рекомендована література:

- 1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 6. Контроль змістового модуля 1. (1 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Загальна психопатологія.

Тема 7. Головні аспекти історії психіатрії. Сучасний стан загальної психопатології. Класифікація психопатологічних синдромів. **(10 год.)**

Практичне заняття 7. – (4 год.)

- 7.1 Класифікація психопатологічних синдромів.
- 7.2 Поняття синдромологічного і нозологічного діагнозу.
- 7.3 Непсихотичні синдроми (функціонально-динамічні).
- 7.4 Психотичні (органічні і функціонально-динамічні) синдроми.
- 7.5 Синдроми з переважанням розладів відчуттів і сприйняття.
- 7.6 Синдроми з переважанням розладів мислення.
- 7.7 Синдроми з переважанням розладів пам'яті.
- 7.8 Синдроми з переважанням розладів інтелекту.
- 7.9 Синдроми з переважанням розладів емоцій.
- 7.10 Синдроми з переважанням ефекторно-вольових розладів.
- 7.11 Непсихотичні порушення свідомості.

7.12 Психотичні порушення свідомості.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Головні аспекти історії психіатрії. Сучасний стан загальної психопатології.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреевко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреевко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 8. Розлади відчуття та сприймання. Ілюзії та галюцинації. Галюцинаторний синдром. Галюцинаторно-параноїдний синдром (Кандинського-Клерамбо). Сенестопатичний синдром. **(10 год.)**

Практичне заняття 8. – (4 год.)

- 8.1 Етапи пізнання людиною навколишньої дійсності.
- 8.2 Класифікація та основні ознаки розладів відчуття.
- 8.3 Класифікація ілюзій.
- 8.4 Класифікація галюцинацій.
- 8.5 Відмінність істинних галюцинацій від псевдогалюцинацій.
- 8.6 Що таке психосенсорні розлади та їх види?

- 8.7 Поняття деперсоналізації, дереалізації, метаморфопсії.
- 8.8 Галюцинаторний синдром.
- 8.9 Галюцинаторно-параноїдний синдром (Кандинського-Клерамбо).

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Розлади відчуття та сприймання. Сенестопатичний синдром.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 9. Розлади емоційної сфери. Афективні синдроми. Депресивний синдром. Прості варіанти депресивного синдрому. Складні варіанти депресивного синдрому. Маніакальний синдром. Прості варіанти маніакального синдрому. Складні варіанти маніакального синдрому. ***(10 год.)***

Практичне заняття 9. – (4 год.)

- 9.1 Визначення понять: «почуття», «емоції», «настрій», «афект».
- 9.2 Основні різновиди розладів емоцій та їх значення в психопатології.
- 9.3 Основні ознаки депресивного синдрому.
- 9.4 Основні ознаки маніакального синдрому.

9.5 Методики дослідження емоційної сфери хворого.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Що таке емоції? Класифікація емоцій в нормі. Класифікація емоцій за механізмом виникнення і складністю. Класифікація емоцій по суб'єктивному тону і тону організму. Які емоції відносяться до вищих? Патологія емоцій за силою та адекватністю. Характеристика фізіологічного афекту. Характеристика патологічного афекту.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 10. Розлади мислення. Понадцінні ідеї. Синдром понадцінного маячення. Маячні синдроми. Паранойяльний синдром. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від фабули. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від типу перебігу. Паранойяльний та парафренний синдроми. Іпохондричний синдром, його види. *(10 год.)*

Практичне заняття 10. – (4 год.)

10.1 Порухення мислення за темпом перебігу асоціацій.

10.2 Порушення мислення за формою (характером).

10.3 Порушення мислення за змістом (продуктивністю) асоціацій.

10.4 Принципи класифікації маячення. Види маячення за змістом.

10.5 Паранойяльний синдром.

10.6 Параноїдний синдром (галюцинаторно-параноїдний, Кандинського-Клерамбо, іпохондричний, дисморфоманічний та ін.).

10.7 Парафренний синдром.

10.8 Синдром Котара.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Поняття мислення. Визначення поняття, судження, умовиводу. Типи мислення.

Патопсихологічні методи дослідження мислення. Надцінні ідеї. Синдром дисморфофобії та дисморфоманії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.

3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.

5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 11. Синдроми розладу ефекторно-вольової діяльності. Кататонічні синдроми. Кататонічний ступор, варіанти кататонічного ступору. Варіанти кататонічного синдрому за ознакою стану свідомості. Гебефренні та інші синдроми. *(12 год.)*

Лекція 2. Розлади ефекторно-вольової діяльності (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

- 1. Що таке потяг? Види потягів.*
- 2. Що таке воля? Ефекторно-вольова діяльність.*
- 3. Розлади харчових потягів.*
- 4. Розлади інстинкту самозбереження.*
- 5. Розлади статевого інстинкту.*
- 6. Розлади цілеспрямованої діяльності по типу посилення.*
- 7. Розлади цілеспрямованої діяльності по типу ослаблення.*
- 8. Розлади цілеспрямованої діяльності по типу збочення.*

Практичне заняття 11. – (4 год.)

- 11.1 Синдроми розладу ефекторно-вольової діяльності.*
- 11.2 Види психомоторного збудження.*
- 11.3 Види ступору.*
- 11.4 Апатико-абулічний синдром.*
- 11.5 Гебефренічний синдром.*
- 11.6 Кататонічний синдром.*

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Варіанти кататонічного синдрому за ознакою стану свідомості. Кататонічний ступор, варіанти кататонічного ступору. Гебефренні та інші синдроми.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 12. Пароксизмальні стани (різновиди випадків). (10 год.)

Практичне заняття 12. – (4 год.)

- 12.1 Оцінка втрати свідомості (синкопе).
- 12.2 Парціальні напади (моторні, сенсорні, вегетативно-вісцеральні та напади з порушенням психічних функцій).
- 12.3 Абсанс (малий епілептичний напад).
- 12.4 Генералізовані судомні напади (тоніко-клонічні, міоклонічні, генералізовані атонічні).
- 12.5 Епілептичний статус.
- 12.6 Судомний синдром.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Причини, діагностика, лікування та профілактика пароксизмальних станів (різних видів нападів).

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 13. Синдроми розладу свідомості та самосвідомості. Основні ознаки синдромів затьмарення свідомості. Оглушення, визначення, психопатологічна характеристика. Делірій. Аменція, визначення, психопатологічна характеристика. Онейроїдне затьмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Сутінкове затьмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Короткочасні психічні розлади (виключні стани). Деперсоналізація та дереалізація. *(8 год.)*

Практичне заняття 13. – (3 год.)

- 13.1 Непсихотичні форми порушення свідомості.
- 13.2 Клінічні критерії оцінки стану свідомості при непритомності, оглушенні.
- 13.3 Клінічні критерії оцінки стану свідомості при сопорі, комі.
- 13.4 Психотичні форми порушення свідомості.
- 13.5 Клінічна характеристика деліріозного синдрому.
- 13.6 Клінічна характеристика онейроїдного синдрому.
- 13.7 Клінічна характеристика сутінкових розладів свідомості.

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Поняття «свідомість». Фізіологічна основа свідомості. Складові частини і основні властивості свідомості. Фізіологічні варіанти зміненої свідомості. Короткочасні психічні розлади (виключні стани). Деперсоналізація та дереалізація.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 14. Порушення інтелекту. Амнезії та їх види. Корсаковський синдром. Конфабуляції у структурі корсаковського синдрому. Психоорганічні синдроми. Синдроми недоумства. Астенічний синдром. Основні прояви астенічного синдрому. Обсесивний синдром та його варіанти. Варіанти обсесивного синдрому, який супроводжується обтяжливим афектом. Варіанти обсесивного синдрому афективно-нейтрального змісту. Неврозоподібний та соматоформні синдроми. Розлади особистості. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10). Термінологія, розділи, вісі МКХ-10. Основні положення МКХ-10. Сучасний стан проблеми класифікації психічних розладів. Ознайомлення з DSM-IV. ***(9 год.)***

Лекція 3. Порушення інтелекту. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

- 1. Визначення інтелекту.*
- 2. Класифікація розладів інтелекту.*
- 3. Розумова відсталість та її класифікація.*
- 4. Деменція та її види.*
- 5. Синдром інфантилізму.*
- 6. Синдром олігофренії.*
- 7. Психоорганічний (енцефалопатичний) синдром.*
- 8. Синдром деменції.*
- 9. Методики для виявлення розладів інтелекту.*

Практичне заняття 14. – (2 год.)

- 14.1 Класифікація розладів пам'яті.*
- 14.2 Відмінність парамнезій від амнезій.*
- 14.3 Відмінність конфабуляцій від псевдоремінісценцій.*
- 14.4 Корсаковський амнестичний синдром.*
- 14.5 Експериментально-психологічне дослідження пам'яті.*
- 14.6 Невротичні синдроми (астенічний, неврастенічний, істеричний, синдром нав'язливості).*
- 14.7 Психопатоподібний синдром.*

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10). Термінологія, розділи, вісі МКХ-10. Основні положення МКХ-10. Сучасний стан проблеми класифікації психічних розладів. Ознайомлення з DSM-IV.

Рекомендована література:

- 1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.*

2. Психіатрія/Коркіна М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психіатрія и наркологія: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психіатрія/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 15. Контроль змістового модуля 2. (1 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Методи дослідження осіб з психічними розладами та основи функціональної діагностики.

Тема 16. Експериментально-психологічне дослідження. Основні методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих. (8 год.)

Лекція 4. Експериментально-психологічне дослідження. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Психодіагностика. Основні задачі психологічної діагностики.
2. Етапи клініко-психологічного дослідження.
3. Основні методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих, їх роль у психологічній діагностиці хворих.

Практичне заняття 16. – (2 год.)

16.1 Методи дослідження відчуттів та сприйняття (Проби Ашафенбурга, Рейхардта, Ліпмана, методика розпізнавання зображень на картинках).

16.2 Експериментально-психологічне дослідження пам'яті (тест десяти слів, піктограма, запам'ятовування цифр, відтворення оповідань).

16.3 Методи дослідження мислення (тести на класифікацію понять, визначення, узагальнення та порівняння понять, піктограма).

16.4 Методи для виявлення розладів інтелекту (тест Равена, Векслера, методика розуміння переносного значення прислів'їв та метафор).

16.5 Методи дослідження емоційно-вольових процесів (методики колірних виборів Люшера, тест Спілбергера-Ханіна).

16.6 Методи дослідження уваги (таблиці Шульте, коректурна проба, рахунок за Крепеліним).

Завдання для самостійної роботи (4год.):

Методи дослідження особистості. Особистісні опитувальники (опитувальник Г. Айзенка, 16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттела, опитувальник К. Леонгарда-Х.Шмішека, ММРІ). Проективні методи.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 17. Клініко-психопатологічне дослідження. Метод опитування. Метод спостереження, його використання при дослідженні психічного стану хворого. Інші види дослідження, загальносоматичне і неврологічне дослідження хворого.
(14 год.)

Практичне заняття 17. – (6 год.)

17.1 Клініко-психопатологічне дослідження.

17.2 Метод опитування.

17.3 Метод спостереження, його використання при дослідженні психічного стану хворого.

17.4 Особливості написання історії хвороби психічно хворого.

17.5 Значення суб'єктивного і об'єктивного анамнезу для діагностики психічного захворювання.

17.6 Характеристика психічного статусу та особливості написання.

17.7 Значення дослідження соматичного та неврологічного статусів.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

Загальносоматичне і неврологічне дослідження хворого.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 18.

Тема 19.

Тема 20. Лабораторні і морфологічні методи дослідження. Генетичні методи дослідження. Дослідження біологічних рідин (морфологічні, біохімічні та серологічні дослідження). Визначення вмісту психотропних препаратів у крові. Цитологічне, бактеріологічне дослідження ліквору, значення та оцінка його результатів. Значення і оцінка результатів дослідження біологічних рідин для діагностики психічних захворювань. *(14 год.)*

Практичне заняття 20. – (6 год.)

20.1 Лабораторні і морфологічні методи дослідження.

20.2 Генетичні методи дослідження.

20.3 Дослідження біологічних рідин (морфологічні, біохімічні та серологічні дослідження).

20.4 Визначення вмісту психотропних препаратів у крові.

20.5 Цитологічне, бактеріологічне дослідження ліквору, значення та оцінка його результатів.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

Значення і оцінка результатів дослідження біологічних рідин для діагностики психічних захворювань.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.

3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 21. Рентгенологічні методи обстеження. Краніографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом краніографії. Пневмоенцефалографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом пневмоенцефалографії. Церебральна ангіографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом церебральної ангіографії. Інші контрольні методи. Рентгенологічні ознаки, виявлені при їх використанні, їх значення і оцінка результатів. Сучасні методи прижиттєвого дослідження мозку. Методи структурної нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, ядерно-магнітний резонанс), методи функціональної нейровізуалізації (позитронно-емісійна томографія, функціональний ядерно-магнітний резонанс). *(8 год.)*

Практичне заняття 21. – (4 год.)

- 21.1 Рентгенологічні методи обстеження.
- 21.2 Краніографія.
- 21.3 Пневмоенцефалографія.
- 21.4 Церебральна ангіографія.
- 21.5 Методи структурної нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, ядерно-магнітний резонанс).
- 21.6 Методи функціональної нейровізуалізації (позитронно-емісійна томографія, функціональний ядерно-магнітний резонанс).

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Рентгенологічні ознаки, виявлені способом краніографії. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом пневмоенцефалографії. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом церебральної ангіографії. Інші контрольні методи. Рентгенологічні ознаки, виявлені при їх використанні, їх значення і оцінка результатів.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 22. Електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехоенцефалографія. Основні компоненти електроенцефалограм М-ехографія. Значення електроенцефалографічного і М-ехографічного досліджень у діагностиці психічних захворювань. *(8 год.)*

Практичне заняття 22. – (4 год.)

22.1 Електроенцефалографія.

22.2 Реоенцефалографія.

22.3 Ехоенцефалографія.

22.4 Основні компоненти електроенцефалограм М-ехографія.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Значення електроенцефалографічного і М-ехографічного досліджень у діагностиці психічних захворювань.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 23. Генетичні методи дослідження психічно хворих. Генеалогічний метод. Близнюковий метод. Біохімічні методи. Цитогенетичний метод. Загальні закономірності успадкування психічних захворювань. Значення генетичних досліджень для діагностики психічних захворювань. Морфологічні методи досліджень у психіатрії. Макроскопічні дослідження. Гістологічні дослідження. Значення морфологічних досліджень для діагностики психічних захворювань. (4 год.)

Практичне заняття 23. – (2 год.)

- 23.1 Значення генетичних досліджень для діагностики психічних захворювань.
- 23.2 Генеалогічний метод.
- 23.3 Близнюковий метод.

23.4 Біохімічні методи.

23.5 Цитогенетичний метод.

23.6 Загальні закономірності успадкування психічних захворювань.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Морфологічні методи досліджень у психіатрії. Макроскопічні дослідження. Гістологічні дослідження. Значення морфологічних досліджень для діагностики психічних захворювань.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 24. Контроль змістового модуля 3. (1 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Шизофренія, шизотипові та маячні розлади.

Тема 25. Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Сучасна класифікація форм та типів перебігу шизофренії. Порівняльна характеристика діагностичних критеріїв класифікацій, прийнятих у різних країнах. Вчення про шизофренію у світлі МКХ-10. (4 год.)

Практичне заняття 25. – (2 год.)

25.1 Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію.

25.2 Сучасна класифікація форм та типів перебігу шизофренії.

25.3 Порівняльна характеристика діагностичних критеріїв класифікацій, прийнятих у різних країнах.

25.4 Вчення про шизофренію у світлі МКХ-10.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Етіологія і патогенез шизофренії. Етіопатогенетично обґрунтовані стратегії профілактики і терапії шизофренії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напрееенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 26. Клінічні прояви шизофренії. (4 год.)

Лекція 5. Клінічні прояви шизофренії. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Визначення поняття шизофренії.
2. Основні клінічні прояви шизофренії у сфері сприйняття.
3. Основні клінічні прояви шизофренії у сфері мислення.
4. Основні клінічні прояви шизофренії у сфері емоцій.
5. Основні клінічні прояви шизофренії в ефекторно-вольовій сфері.
6. Стадії розвитку шизофренічного процесу.
7. Основні клінічні форми шизофренії.
8. Типи перебігу хвороби.
9. Диференційна діагностика шизофренії і шизофреноподібних станів.
10. Типи ремісій при шизофренії.
11. Дефекти при шизофренії.
12. Лікування шизофренії.

Практичне заняття 26. – (2 год.)

26.1 Ознаки і симптоми шизофренії. Поняття «позитивних» та «негативних» симптомів при шизофренії.

26.2 Критерії діагностики шизофренії за МКХ-10.

26.3 Клінічні прояви шизофренії у сфері сприйняття.

26.4 Клінічні прояви шизофренії у сфері мислення.

26.5 Клінічні прояви шизофренії у сфері емоцій.

26.6 Клінічні прояви шизофренії в ефекторно-вольовій сфері.

26.7 Основні синдроми при шизофренії.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Періоди розвитку шизофренічного процесу (продромальний, ініціальний, психотичний(період виражених клінічних форм, маніфест захворювання) та резидуальний(період стабілізації процесу)).

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 27. Форми перебігу шизофренії. Клінічна картина параноїдної, гебефренічної, кататонічної, простої та інших форм шизофренії. Характеристика перебігу шизофренії: безперервний, епізодичний. Ремісії при шизофренії. ***(4 год.)***

Практичне заняття 27. – (2 год.)

- 27.1 Форми перебігу шизофренії..
- 27.2 Клінічна картина параноїдної форми шизофренії.
- 27.3 Клінічна картина простої форми шизофренії.
- 27.4 Клінічна картина гебефренічної форми шизофренії.
- 27.5 Клінічна картина кататонічної форми шизофренії.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Недиференційована та неуточнена шизофренія. Резидуальна шизофренія. Постшизофренічна депресія.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 28. Безперервна шизофренія. (3 год.)

Практичне заняття 28. – (2 год.)

- 28.1 Типи перебігу шизофренії.
- 28.2 Основні клінічні ознаки безперервної шизофренії.
- 28.3 Особливості діагностики та лікування безперервної шизофренії.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Реабілітація пацієнтів з безперервною формою шизофренії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 29. Епізодична з наростаючим та стабільним дефектом шизофренія. (4 год.)

Практичне заняття 29. – (2 год.)

29.1 Типи перебігу шизофренії.

29.2 Основні клінічні ознаки епізодичної шизофренії з наростаючим дефектом.

29.3 Особливості діагностики та лікування епізодичної шизофренії з наростаючим дефектом.

29.4 Основні клінічні ознаки епізодичної шизофренії з стабільним дефектом.

29.5 Особливості діагностики та лікування епізодичної шизофренії з стабільним дефектом.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Реабілітація пацієнтів епізодичної шизофренії з наростаючим та стабільним дефектом.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник /під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 30. Епізодична ремітуюча шизофренія. (4 год.)

Практичне заняття 30. – (2 год.)

30.1 Типи перебігу шизофренії..

30.2 Основні клінічні ознаки епізодичної ремітуючої форми шизофренії.

30.3 Особливості діагностики та лікування епізодичної ремітуючої форми шизофренії.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Реабілітація пацієнтів з епізодичною ремітуючою формою шизофренії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 31. Шизоафективні розлади. Характеристика депресивних та маніакальних станів при шизоафективному розладі. *(6 год.)*

Практичне заняття 31. – (2 год.)

31.1 Поняття шизоафективних розладів. Класифікація за МКХ-10.

31.2 Основні клінічні ознаки та особливості перебігу шизоафективних розладів.

Характеристика депресивних та маніакальних станів при шизоафективному розладі.

31.3 Особливості діагностики та лікування шизоафективних розладів.

31.4 Диференційна діагностика шизофренії і шизофреноподібних станів.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Реабілітація пацієнтів з шизоафективними розладами.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 32. Шизотиповий розлад. Проблема реактивних психотичних розладів. (4 год.)

Практичне заняття 32. – (2 год.)

32.1 Поняття шизотиповий розлад.

32.2 Основні клінічні ознаки шизотипового розладу.

32.3 Особливості діагностики та лікування шизотипового розладу.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Проблема реактивних психотичних розладів. Реабілітація пацієнтів з шизотиповими розладами.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.

3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напрєєнко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.

5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 33. Особливості злякисної та фебрильної шизофренії. (3 год.)

Практичне заняття 33. – (1 год.)

33.1 Поняття злякисної та фебрильної шизофренії.

33.2 Основні клінічні ознаки та особливості перебігу злякисної та фебрильної шизофренії.

33.3 Особливості діагностики та лікування злякисної та фебрильної шизофренії.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Невідкладна допомога при злякисній та фебрильній шизофренії. Реабілітація пацієнтів з злякисною та фебрильною шизофренією.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 34. Вікові особливості шизофренії. Дитяча, підліткова шизофренія. Гебоїдофренія, її особливості. Шизофренія інволюційного віку. Шизофренія старечого віку. **(6 год.)**

Практичне заняття 34. – (2 год.)

34.1 Вікові особливості шизофренії.

34.2 Дитяча та підліткова шизофренія. Особливості перебігу, діагностики та лікування.

34.3 Гебоїдофренія, її особливості.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Шизофренія інволюційного та старечого віку. Особливості перебігу діагностики та лікування.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 35. Проблема ремісій та дефекту при шизофренії. (4 год.)

Практичне заняття 35. – (2 год.)

- 35.1 Проблема ремісій та дефекту при шизофренії.
- 35.2 Класифікація ремісій при шизофренії.
- 35.3 Діагностичні критерії ремісії А.
- 35.4 Діагностичні критерії ремісії В.
- 35.5 Діагностичні критерії ремісії С.
- 35.6 Діагностичні критерії ремісії Д.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Дефекти при шизофренії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреев и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреев О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 36. Терапія шизофренії. Основні принципи та особливості терапії окремих форм перебігу шизофренії. Невідкладна допомога при шизофренії. Реабілітація хворих на шизофренію. Експертиза хворих на шизофренію: трудова, військова, судово-психіатрична. **(6 год.)**

Практичне заняття 36. – (2 год.)

36.1 Лікування шизофренії. Основні принципи та особливості терапії окремих форм перебігу шизофренії.

36.2 Невідкладна допомога при шизофренії.

36.3 Реабілітація хворих на шизофренію.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Експертиза хворих на шизофренію: трудова, військова, судово-психіатрична.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 37. Контроль змістового модуля 4. (1 год.)

Тема 38. Підсумковий модульний контроль. (2 год.)

МОДУЛЬ II

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Афективні розлади настрою. Епілепсія. Симптоматичні психічні розлади. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах. Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку. Психічні розлади при пухлинах головного мозку. Психічні розлади при енцефалітах. Функціональні психози інволюційного періоду. Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку.

Тема 39. Сучасний стан проблеми, вчення про афективні психози. Історія виділення афективних психозів, МДП. Сучасні проблеми вчення про афективні психози з позицій МКХ-10. Загальна характеристика афективних психозів. Біполярний розлад як модель ендогенно-афективного психозу. **(4 год.)**

Практичне заняття 39. – (2 год.)

39.1 Сучасні проблеми вчення про афективні психози з позицій МКХ-10.

39.2 Загальна характеристика афективних психозів.

39.3 Клінічні картини, варіанти протікання афективних розладів.

39.4 Поняття про епізод, рекурентність та біполярність.

39.5 Біполярний розлад як модель ендогенно-афективного психозу.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сучасний стан вчення про афективні психози. Історія виділення афективних психозів, МДП.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.

3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.

5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 40. Варіанти перебігу афективних розладів, поняття про циркулярність, моно- та біполярність. **(4 год.)**

Практичне заняття 40. – (2 год.)

40.1 Варіанти перебігу афективних розладів.

40.2 Поняття про циркулярність, моно- та біполярність.

40.3 Класифікація та клінічні характеристики маніакального епізоду.

40.4 Класифікація та клінічні характеристики депресивного епізоду.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Варіанти перебігу афективних розладів. Діагностичні критерії маніакального та депресивного епізодів згідно МКХ-10.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреев и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреев О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 41. Клінічна картина біполярних афективних розладів. (6 год.)

Лекція 6. Клінічна картина біполярних афективних розладів. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Сучасні проблеми вчення про афективні психози з позицій МКХ-10.
2. Загальна характеристика афективних психозів.
3. Поняття про епізод, рекурентність та біполярність.
4. Клінічні картини, варіанти протікання біполярних афективних розладів.
5. Основні варіанти депресій.
6. Хронічні афективні розлади настрою. Клінічна картина циклотимії та дистимії.

Практичне заняття 41. – (2 год.)

41.1 Варіанти перебігу біполярних афективних розладів.

41.2 Діагностичні критерії біполярних афективних розладів згідно МКХ-10.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Клінічна картина біполярних афективних розладів.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 42. Основні варіанти депресій. Клінічна картина циклотимії. Проблеми суїцидології. Терапія афективних психозів і профілактика суїцидів.

Сучасний стан проблем епілепсії. (4 год.)

Практичне заняття 42. – (2 год.)

42.1 Основні варіанти депресій.

42.2 Клінічна картина циклотимії.

42.3 Клінічна картина дистимії.

42.4 Проблеми суїцидології.

42.5 Терапія афективних психозів і профілактика суїцидів.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сучасний стан проблем епілепсії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 43. Сучасний стан вчення про симптоматичні психічні розлади. Класифікація та клініка симптоматичних психічних розладів з позицій МКХ-10. Психічні розлади при окремих соматичних захворюваннях. Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психічних розладів та органічного психосиндрому. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на симптоматичні психічні розлади та органічний психосиндром. **(4 год.)**

Практичне заняття 43. – (2 год.)

- 43.1 Класифікація та клініка симптоматичних психічних розладів з позицій МКХ-10.
- 43.2 Особливості організації допомоги хворим з психічними порушеннями, що виникають при соматичних захворюваннях.
- 43.3 Непсихотичні синдроми, що зустрічаються при соматичних захворюваннях.

- 43.4 Психотичні синдроми, що зустрічаються при соматичних захворюваннях.
- 43.5 Психічні порушення при серцевій патології.
- 43.6 Психічні порушення при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
- 43.7 Психічні порушення при злоякісних пухлинах позамозкової локалізації.
- 43.8 Психічні порушення при захворюваннях ендокринної системи.
- 43.9 Психічні порушення при вагітності та пологах.
- 43.10 Профілактика психічних порушень при захворюваннях внутрішніх органів.
- 43.11 Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психічних розладів та органічного психосиндрому.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сучасний стан вчення про симптоматичні психічні розлади. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на симптоматичні психічні розлади та органічний психосиндром.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 44. Сучасний стан вчення про ендокринопатії з позицій МКХ-10. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при ендокринних

захворюваннях. Клініка психічних порушень: ендокринний психосиндром, гострі та протраговані психози. Особливості психічних порушень при окремих ендокринних захворюваннях. Лікування психічних розладів при ендокринних захворюваннях. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними порушеннями при ендокринних захворюваннях. (6 год.)

Лекція 7. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при ендокринних захворюваннях. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Сучасний стан вчення про ендокринопатії з позицій МКХ-10.

2. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при ендокринних захворюваннях.

3. Клініка психічних порушень: ендокринний психосиндром, гострі та протраговані психози.

4. Особливості психічних порушень при окремих ендокринних захворюваннях.

5. Лікування психічних розладів при ендокринних захворюваннях.

Практичне заняття 44. – (2 год.)

44.1 Поширеність, етіологія та патогенез психічних розладів при ендокринних захворюваннях.

44.2 Непсихотичні синдроми, що зустрічаються при ендокринних захворюваннях.

44.3 Психотичні синдроми, що зустрічаються при ендокринних захворюваннях.

44.4 Характеристика неспецифічного психосиндрому Манфреда Блейлера.

44.5 Особливості психічних розладів при церебрально-гіпофізарних захворюваннях.

44.6 Порушення психіки при тиреотоксикозі.

44.7 Особливості психічних розладів при цукровому діабеті.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними порушеннями при ендокринних захворюваннях.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреев и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреев О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 45. Загальна характеристика травматичних уражень головного мозку і класифікація черепно-мозкових травм з позицій МКХ-10. Клініка психічних розладів у гострому періоді комоцій та контузій головного мозку. Відкриті травми головного мозку. Баротравма, психічні розлади у гострому періоді. Електротравма. Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм (травматична хвороба). Періодичні органічні (травматичні) психози. Лікування психічних розладів у гострому періоді черепно-мозкових травм і лікування травматичної хвороби. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними розладами при черепно-мозкових травмах. *(4 год.)*

Практичне заняття 45. – (2 год.)

45.1 Загальна характеристика травматичних уражень головного мозку і класифікація черепно-мозкових травм з позицій МКХ-10.

45.2 Клініка психічних розладів у гострому періоді комоцій та контузій головного мозку.

45.3 Відкриті травми головного мозку.

45.4 Баротравма, психічні розлади у гострому періоді.

45.5 Електротравма.

45.6 Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм (травматична хвороба).

45.7 Періодичні органічні (травматичні) психози.

45.8 Лікування психічних розладів у гострому періоді черепно-мозкових травм і лікування травматичної хвороби.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з психічними розладами при черепно-мозкових травмах.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 46. Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку з позицій МКХ-10. Загальна характеристика нейросифілісу. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Клініка сифілісу головного мозку. Менінгітні, судинні, гумозні форми сифілісу головного мозку. Природжений сифіліс головного мозку.

Діагностика і диференційна діагностика сифілісу головного мозку. Неврологічні, соматичні і серологічні дані в діагностиці сифілісу головного мозку. Лікування сифілісу головного мозку. Клініка і діагностика прогресивного паралічу. Лікування прогресивного паралічу. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при нейросифілісі. (4 год.)

Практичне заняття 46. – (2 год.)

46.1 Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку з позицій МКХ-10.

46.2 Етіологія, патогенез, патологічна анатомія.

46.3 Клініка сифілісу головного мозку.

46.4 Менінгітні, судинні, гумозні форми сифілісу головного мозку.

46.5 Природжений сифіліс головного мозку.

46.6 Діагностика і диференційна діагностика сифілісу головного мозку.

46.7 Неврологічні, соматичні і серологічні дані в діагностиці сифілісу головного мозку.

46.8 Лікування сифілісу головного мозку.

46.9 Клініка і діагностика прогресивного паралічу.

46.10 Лікування прогресивного паралічу.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при нейросифілісі.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.

5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 47. Етіологія та патогенез епілепсії. Клінічні прояви епілепсії: епілептичні пароксизми, епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне недоумство. Перебіг епілепсії. Основні клінічні прояви епілепсії. Особливості епілепсії залежно від віку. Лікування епілепсії. Експертиза хворих на епілепсію: трудова, військова, судово-психіатрична. **(6 год.)**

Практичне заняття 47. – (2 год.)

47.1 Сучасний стан проблем епілепсії.

47.2 Етіологія та патогенез епілепсії.

47.3 Клінічні прояви епілепсії: епілептичні пароксизми, епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне недоумство.

47.4 Перебіг епілепсії. Основні клінічні прояви епілепсії.

47.5 Особливості епілепсії залежно від віку.

47.6 Лікування епілепсії.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Експертиза хворих на епілепсію: трудова, військова, судово-психіатрична.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.

3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 48. Психічні розлади при пухлинах головного мозку з позицій МКХ-10. Клініка психічних розладів при пухлинах головного мозку. Параклінічні дані при пухлинах головного мозку. Діагностика і диференційна діагностика психічних розладів при пухлинах головного мозку. Лікування хворих з психічними розладами при пухлинах головного мозку. *(6 год.)*

Практичне заняття 48. – (4 год.)

- 48.1 Психічні розлади при пухлинах головного мозку з позицій МКХ-10.
- 48.2 Клініка психічних розладів при пухлинах головного мозку.
- 48.3 Параклінічні дані при пухлинах головного мозку.
- 48.4 Діагностика і диференційна діагностика психічних розладів при пухлинах головного мозку.
- 48.5 Лікування хворих з психічними розладами при пухлинах головного мозку.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Експертиза хворих з пухлинами головного мозку: трудова, військова, судово-психіатрична.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 49. Класифікація клінічних форм енцефалітів з позицій МКХ-10. Психічні розлади при енцефалітах. Епідемічний енцефаліт. Клініка гострої і хронічної (паркінсонічної) стадії. Клініка і лікування психічних порушень при кліщовому (весінньо-літньому) і комариному (літньо-осінньому) енцефалітах. Енцефаліти, що виникли внаслідок інфекційних захворювань. Лікування психічних розладів у гострій і хронічній стадіях енцефалітів. Реабілітаційна, трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на енцефаліт. *(8 год.)*

Практичне заняття 49. – (4 год.)

- 49.1 Класифікація клінічних форм енцефалітів з позицій МКХ-10.
- 49.2 Психічні розлади при енцефалітах.
- 49.3 Епідемічний енцефаліт.
- 49.4 Клініка гострої і хронічної (паркінсонічної) стадії.
- 49.5 Клініка і лікування психічних порушень при кліщовому (весінньо-літньому) і комариному (літньо-осінньому) енцефалітах.
- 49.6 Енцефаліти, що виникли внаслідок інфекційних захворювань.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Лікування психічних розладів у гострій і хронічній стадіях енцефалітів. Реабілітаційна, трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на енцефаліт.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 50. Сучасний стан проблеми функціональних психозів інволюційного віку. Класифікація їх з позицій МКХ-10. Клінічна картина та перебіг функціональних психозів інволюційного віку. Диференційна діагностика функціональних психозів інволюційного віку. Лікування функціональних психозів інволюційного віку. Реабілітація і трудова експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду. Військова і судово-психіатрична експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду.
(10 год.)

Практичне заняття 50. – (4 год.)

50.1 Сучасний стан проблеми функціональних психозів інволюційного віку. Класифікація їх з позицій МКХ-10.

50.2 Клінічна картина та перебіг функціональних психозів інволюційного віку.

50.3 Диференційна діагностика функціональних психозів інволюційного віку.

50.4 Лікування функціональних психозів інволюційного віку.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Реабілітація і трудова експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду. Військова і судово-психіатрична експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 51. Психічні порушення при судинних захворюваннях головного мозку. Класифікація їх з позицій МКХ-10. Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі. Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі і гіпотонічних станах. Клініка психічних порушень при церебральному тромбангіїті. Лікування психічних порушень при судинних захворюваннях головного мозку. ***(10 год.)***

Практичне заняття 51. – (4 год.)

51.1 Класифікація психічні порушень при судинних захворюваннях головного мозку з позицій МКХ-10.

51.2 Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі.

51.3 Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі та гіпотонічних станах.

51.4 Клініка психічних порушень при церебральному тромбангіїті.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Лікування психічних порушень при судинних захворюваннях головного мозку.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 52. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку. *(7 год.)*

Практичне заняття 52. – (3 год.)

52.1 Трудова експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку.

52.2 Військова експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку.

52.3 Судово-психіатрична експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Військова експертиза хворих з судинними захворюваннями головного мозку.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 53. Контроль змістового модуля 1. (1 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Психічні розлади при атрофічних процесах в головному мозку. Розумова відсталість. Непсихотичні розлади психіки та поведінки. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії). Лікування психічних захворювань.

Тема 54. Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Уявлення про етіологію, патогенез та морфологію атрофічних процесів. Класифікація (МКХ-10) атрофічних захворювань головного

мозку. Слабоумство, стадії розвитку та клінічні варіанти. Хвороба Альцгеймера, клініка, загальна характеристика перебігу хвороби Альцгеймера. (6 год.)

Лекція 7. Класифікація (МКХ-10) атрофічних захворювань головного мозку. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку.
2. Уявлення про етіологію, патогенез та морфологію атрофічних процесів.
3. Слабоумство, стадії розвитку та клінічні варіанти.
4. Загальна характеристика перебігу хвороби Альцгеймера.
5. Клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби Піка.
6. Хорея Гентінгтона, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби.
7. Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку.
8. Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку.

Практичне заняття 54. – (2 год.)

- 54.1 Деменція при хворобі Альцгеймера з раннім початком.
- 54.2 Деменція при хворобі Альцгеймера з пізнім початком.
- 54.3 Деменція при хворобі Альцгеймера атипова та змішаного типу.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при хворобі Альцгеймера.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.

3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 55. Хвороба Піка, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби. Хорея Гентінгтона, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби. Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку. Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при атрофічних процесах головного мозку. **(6 год.)**

Практичне заняття 55. – (2 год.)

55.1 Клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби Піка.

55.2 Хорея Гентінгтона, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби.

55.3 Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку.

55.4 Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при атрофічних процесах головного мозку.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.

2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 56. Сучасний стан вчення про розумову відсталість. Епідеміологія, загальна клінічна характеристика. Класифікація розумової відсталості в МКХ-10. Ензимопатичні форми розумової відсталості (фенілкетонурія, пуриноз тощо). Клініка. Діагностика. Хромосомні форми (хвороба Дауна, істинна мікроцефалія, синдром Шерешевського-Тернера, хвороба Клайнфельтера). Клініка, діагностика. Ксеродермічні форми: невоїдна, іхтіоз. Клініка, діагностика. Дизостозні форми: синдроми Марфана, Крузона. Клініка, діагностика. *(4 год.)*

Практичне заняття 56. – (2 год.)

56.1 Класифікація розумової відсталості в МКХ-10.

56.2 Ензимопатичні форми розумової відсталості (фенілкетонурія, пуриноз тощо).

56.3 Хромосомні форми (хвороба Дауна, істинна мікроцефалія, синдром Шерешевського-Тернера, хвороба Клайнфельтера).

56.4 Ксеродермічні форми: невоїдна, іхтіоз.

56.5 Дизостозні форми: синдроми Марфана, Крузона.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сучасний стан вчення про розумову відсталість. Епідеміологія, загальна клінічна характеристика.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреев и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреев О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 57. Розумова відсталість, обумовлена внутрішньоутробними ураженнями плода - ембріо- і фенотипії (вірусні інфекції, резус-несумісність. Токсоплазмоз, лістеріоз, вроджений сифіліс). Розумова відсталість, обумовлена пери- і постнатальними шкідливостями. Психози у розумово відсталих осіб. Клінічні прояви. Основні питання профілактики, лікування і експертиз хворих на розумову відсталість. Граничні форми відставання в розвитку особистості (інфантилізм). Клінічні форми. Діагностика, лікування і профілактика. *(4 год.)*

Практичне заняття 57. – (2 год.)

57.1 Класифікація розумової відсталості в МКХ-10. Розумова відсталість, обумовлена внутрішньоутробними ураженнями плода - ембріо- і фенотипії (вірусні інфекції, резус-несумісність. Токсоплазмоз, лістеріоз, вроджений сифіліс).

57.2 Розумова відсталість, обумовлена пери- і постнатальними шкідливостями.

57.3 Психози у розумово відсталих осіб.

57.4 Основні питання профілактики, лікування і експертиз хворих на розумову відсталість.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Граничні форми відставання в розвитку особистості (інфантилізм). Клінічні форми. Діагностика, лікування і профілактика.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреев и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреев О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 58. Сучасний погляд на проблему неспсихотичних розладів психіки та поведінки. Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу, діагностика. Основні питання профілактики, лікування, реабілітації та експертизи розладів особистості і патологічного розвитку особистості. Тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Дисоціативні та соматоформні розлади, розлади прийому їжі. Реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, порушення адаптації. Неспсихотичні розлади психіки та поведінки у дитячому віці. **(5 год.)**

Практичне заняття 58. – (3 год.)

- 58.1 Сучасний погляд на проблему неспсихотичних розладів психіки та поведінки.
- 58.2 Тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування.

- 58.3 Реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, порушення адаптації.
- 58.4 Розлади прийому їжі. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування.
- 58.5 Непсихотичні розлади психіки та поведінки у дитячому віці.
- 58.6 Лікування та експертиза при непсихотичних розладах психіки та поведінки.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу, діагностика. Основні питання профілактики, лікування, реабілітації та експертизи розладів особистості і патологічного розвитку особистості.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 59. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Епідеміологія алкоголізму. Медичні і соціально-правові питання. Етіологія і патогенез. Дохворобні форми зловживання спиртними напоями і алкогольна хвороба. Клінічні прояви і стадії перебігу алкоголізму. **(4 год.)**

Практичне заняття 59. – (2 год.)

- 59.1 Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.
- 59.2 Епідеміологія алкоголізму.
- 59.3 Етіологія і патогенез.
- 59.4 Донозологічні форми зловживання спиртними напоями і алкогольна хвороба.
- 59.5 Клінічні прояви і стадії перебігу алкоголізму.
- 59.6 Ремісії та рецидиви алкоголізму.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Медичні і соціально-правові питання при психічних та поведінкових розладах внаслідок вживання алкоголю.

Рекомендована література:

1. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.
2. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
3. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматичні ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / А.М Скрипніков., І.М. Скрипнік, Ю.О. Фісун – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
7. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напрєєнко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

Тема 60. Алкогольні (металкогольні) психози: гострі - алкогольний делірій, алкогольний галлюциноз, алкогольний параноїд та хронічні -псевдопараліч,

Корсаковський психоз, класифікація, діагностика. Алкогольна енцефалопатія. Гостра (синдром Гайє-Верніке) і хронічна. Клініка. Діагностика. Особливості алкоголізму у дитячому, юнацькому віці. Особливості алкоголізму у жінок. (6 год.)

Лекція 8. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.

Алкогольні (металкогольні) психози. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

- 1. Класифікація алкогольних психозів.*
- 2. Клінічні ознаки алкогольного делірію.*
- 3. Клінічні ознаки гострого алкогольного галюцинозу.*
- 4. Клінічні ознаки алкогольного параноїду.*
- 5. Клінічні ознаки хронічних алкогольних психозів.*
- 6. Принципи лікування алкогольних психозів.*

Практичне заняття 60. – (2 год.)

- 60.1 Класифікація алкогольних психозів.*
- 60.2 Клініка та діагностика алкогольного делірію.*
- 60.3 Клініка та діагностика алкогольного галюцинозу.*
- 60.4 Клініка та діагностика алкогольного параноїду.*
- 60.5 Клініка та діагностика псевдопаралічу.*
- 60.6 Клінічні ознаки Корсаковського психозу.*
- 60.7 Алкогольна енцефалопатія(синдром Гайє-Верніке).*

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Особливості алкоголізму у дитячому, юнацькому віці. Особливості алкоголізму у жінок.

Рекомендована література:

- 1. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.*

2. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
3. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматині ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / А.М Скрипніков., І.М. Скрипнік, Ю.О. Фісун – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
7. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

Тема 61. Основні принципи лікування алкоголізму та алкогольних психозів. Особливості примусового лікування. Трудова і військова експертиза при алкоголізмі. Судово-психіатрична експертиза при алкоголізмі і алкогольних психозах. Оцінка простого і патологічного сп'яніння. Наркологічна допомога населенню. *(4 год.)*

Практичне заняття 61. – (2 год.)

- 61.1 Оцінка простого і патологічного сп'яніння.
- 61.2 Основні принципи лікування алкоголізму та алкогольних психозів.
- 61.3 Особливості примусового лікування.
- 61.4 Заходи профілактики алкоголізму.
- 61.5 Трудова і військова експертиза при алкоголізмі.
- 61.6 Судово-психіатрична експертиза при алкоголізмі і алкогольних психозах.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Наркологічна допомога населенню.

Рекомендована література:

1. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.
2. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
3. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматині ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / А.М Скрипніков., І.М. Скрипнік, Ю.О. Фісун – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
7. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреєнко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

Тема 62. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії). Сучасний стан проблеми нарко- і токсикоманій. Механізми розвитку привикання до психоактивних речовин. Формування наркотичного синдрому і його ознаки. *(4 год.)*

Практичне заняття 62. – (2 год.)

62.1 Класифікація психічних і поведінкових розладів унаслідок вживання психоактивних речовин згідно МКХ-10.

62.2 Психоактивні речовини та принципи діагностики наркоманій та токсикоманій

62.3 Механізми розвитку привикання до психоактивних речовин.

62.4 Формування наркотичного синдрому і його ознаки.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сучасний стан проблеми нарко- і токсикоманій. Механізми розвитку звикання до психоактивних речовин.

Рекомендована література:

1. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.
2. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
3. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматині ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / А.М Скрипніков., І.М. Скрипнік, Ю.О. Фісун – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
7. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

Тема 63. Класифікація наркоманій. Клінічні прояви і перебіг окремих видів наркоманій: гашишизму, морфінізму, кокаїнізму тощо. Полінаркоманії. Класифікація. Клінічні прояви і перебіг окремих видів токсикоманій. *(4 год.)*

Практичне заняття 63. – (2 год.)

63.1 Класифікація психічних і поведінкових розладів у результаті вживання психоактивних речовин згідно МКХ-10.

63.2 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання опіоїдів (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.3 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання канабіноїдів (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.4 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання стимуляторів, включаючи кофеїн (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.5 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання кокаїну (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.6 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання галюциногенів (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.7 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання тютюну (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.8 Клінічні прояви психічних і поведінкових розладів у результаті вживання легких розчинників (гостра інтоксикація, загальні ознаки хронічної інтоксикації та абстинентний синдром).

63.9 Зловживання препаратами, похідними барбітурової кислоти.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Полінаркоманії.

Рекомендована література:

1. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

2. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
3. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматині ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / А.М Скрипніков., І.М. Скрипнік, Ю.О. Фісун – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
7. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

Тема 64. Основні принципи лікування наркоманій і токсикоманій. Особливості примусового лікування. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при наркоманіях і токсикоманіях. *(6 год.)*

Практичне заняття 64. – (2 год.)

- 64.1 Основні принципи лікування наркоманій і токсикоманій.
- 64.2 Особливості примусового лікування.
- 64.3 Ремісії та рецидиви алкоголізму.
- 64.4 Основні принципи профілактики та реабілітації наркоманій і токсикоманій.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Судово-психіатрична експертиза при наркоманіях і токсикоманіях.

Рекомендована література:

1. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов. –К.: ВСВ «Медицина», 2015.

2. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
3. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматині ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / А.М Скрипніков., І.М. Скрипнік, Ю.О. Фісун – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва : Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
7. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

Тема 65. Сучасні методи лікування психічних захворювань і принцип класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів. Антипсихотики. Класифікація. Загальна характеристика психотропної дії. Клінічні показання до застосування антипсихотиків різних фармакологічних груп. *(6 год.)*

Практичне заняття 65. – (2 год.)

65.1 Клінічна психофармакологія.

65.2 Класифікація психофармакологічних засобів.

65.3 Класифікація нейролептиків (антипсихотиків). Загальна характеристика психотропної дії. Механізм дії.

65.4 Основні клінічні характеристики дії нейролептиків.

65.5 Побічні явища і небажані ефекти нейролептиків.

65.6 Особливості застосування нейролептиків у дітей та підлітків.

65.7 Клінічні показання до застосування антипсихотиків різних фармакологічних груп.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Сучасні методи лікування психічних захворювань і принцип класифікації різних видів терапії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 66. Атидепресанти. Загальна характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Транквілізатори. Характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Психостимулятори. Особливості психотропної дії. Методика лікування психостимуляторами. Ноотропні засоби. Визначення і загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування. **(8 год.)**

Лекція 9. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. **(2 год.)**

Контрольні запитання та завдання:

1. *Класифікація психофармакологічних засобів.*

2. Класифікація нейролептиків (антипсихотиків). Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування.

3. Атидепресанти. Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування.

4. Транквілізатори. Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування.

5. Психостимулятори. Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування. Методика лікування психостимуляторами.

6. Ноотропні засоби. Загальні особливості. Механізми дії. Клінічне застосування.

Практичне заняття 66. – (2 год.)

66.1 Атидепресанти. Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування.

66.2 Транквілізатори. Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування.

66.3 Психостимулятори. Загальна характеристика. Механізм дії. Побічні явища і небажані ефекти. Клінічні показання до застосування. Методика лікування психостимуляторами.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Ноотропні засоби. Визначення і загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психиатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 67. Нормотиміки. Лікувальна і профілактична дія солей літію. Показання та методика проведення терапії і профілактики солями літію. Електроконвульсивна терапія (ЕКТ). Сучасне уявлення про механізм дії ЕКТ. (8 год.)

Практичне заняття 67. – (4 год.)

- 67.1 Електроконвульсивна терапія (ЕКТ).
- 67.2 Сучасне уявлення про механізм дії ЕКТ.
- 67.3 Показання до застосування ЕКТ.
- 67.4 Ускладнення при ЕКТ.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Нормотиміки. Лікувальна і профілактична дія солей літію. Показання та методика проведення терапії і профілактики солями літію.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.

4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 68. Показання до ЕКТ і методика її проведення. Інші види біологічної терапії психічних захворювань. Піротерапія. Інсулінотерапія. *(8 год.)*

Практичне заняття 64. – (4 год.)

- 68.1 Показання до ЕКТ і методика її проведення.
- 68.2 Інші види біологічної терапії психічних захворювань.
- 68.3 Піротерапія.
- 68.4 Інсулінотерапія.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Види біологічної терапії психічних захворювань.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 69. Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія. Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Психотерапевтичні методи (гіпнотерапія, "раціональна" психотерапія, аутогенне тренування, групова, ортодоксальні та сучасні психоаналітичні методи та інші). Показання до застосування в психіатрії. *(8 год.)*

Практичне заняття 69. – (4 год.)

69.1 Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія.

69.2 Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії.

69.3 Психотерапевтичні методи (гіпнотерапія, "раціональна" психотерапія, аутогенне тренування, групова, ортодоксальні та сучасні психоаналітичні методи та інші).

69.4 Показання до застосування в психіатрії.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Психотерапія.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.

6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 70. Лікування сном. Механізм дії, показання і засоби клінічного використання. Трудотерапія та інші реабілітаційні заходи в психіатрії. *(8 год.)*

Практичне заняття 70. – (4 год.)

67.1 Лікування сном.

67.2 Механізм дії, показання і засоби клінічного використання.

67.3 Трудотерапія та інші реабілітаційні заходи в психіатрії.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Трудотерапія та інші реабілітаційні заходи в психіатрії.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напрєєнко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напрєєнко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 71. Нетрадиційні методи лікування психічних захворювань (краніоцеребральна гіпотермія, гіпербарична оксигенація тощо). Латеральна терапія. Лазеротерапія. *(6 год.)*

Практичне заняття 71. – (4 год.)

71.1 Нетрадиційні методи лікування психічних захворювань

71.2 Краніоцеребральна гіпотермія.

71.3 Гіпербарична оксигенація.

71.4 Латеральна терапія.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Лазеротерапія.

Рекомендована література:

1. Жариков Н.М. Психиатрия/Н.М. Жариков, Ю.Г. Тюльпин. – Москва: Медицина, 2002. – 544 с.
2. Психиатрия/Коркина М.В. [и др.]. – Москва: МЕДпресс-информ, 2006. – 576 с.
3. Сонник Г.Т Психиатрия и наркология: учебник/В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, А.К. Напреенко и др. – К.: Медицина, 2009. – 488с.
4. Жмуров В.А. Клиническая психиатрия/В.А. Жмуров. – Москва: Джангар, 2010. – 1270 с.
5. Психіатрія/під. ред. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник/під. ред. Сонник Г.Т., Напреенко О.К., Скрипніков А.М.//. – 2-е вид, переробл. і допов.–К.: ВСВ «Медицина», 2015.

Тема 72. Контроль змістового модуля 2. (1 год.)

Тема 73. Підсумковий модульний контроль. (2 год.)

ПИТАННЯ НА ІСПИТ.

1. Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря-психіатра.
2. Закон України "Про психіатричну допомогу" про надання інформації про стан психічного здоров'я особи.
3. Закон України "Про психіатричну допомогу" про надання амбулаторної психіатричної допомоги.
4. Закон України "Про психіатричну допомогу" про професійні права, обов'язки та пільги лікаря-психіатра, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги.
5. Закон України "Про психіатричну допомогу" про конфіденційність відомостей про стан психічного здоров'я та про надання психіатричної допомоги.
6. Закон України "Про психіатричну допомогу" про госпіталізацію осіб у примусовому порядку.
7. «Закон України "Про психіатричну допомогу" про обмеження, пов'язані з виконанням окремих видів діяльності в зв'язку із станом психічного здоров'я.
8. Закон України "Про психіатричну допомогу" про забезпечення прав осіб, які отримують психіатричну допомогу.
9. Закон України "Про психіатричну допомогу" - діагностика психічного розладу та лікування особи, яка страждає на психічний розлад".
10. Деонтологія взаєностосунків лікар-пацієнт в умовах поліклініки в Законі України "Про психіатричну допомогу".
11. Проблеми суїцидології. Сучасний стан проблеми на Україні.
12. Основні питання соціальної гігієни, організації психіатричної допомоги та експертизи.
13. Методи дослідження психічно хворих та основи функціональної діагностики.
14. Лабораторні, генетичні і морфологічні методи дослідження в психіатрії.
15. Сучасний стан проблеми вчення про шизофренію.
16. Особливості клінічного перебігу параноїдної форми шизофренії.
17. Клінічні прояви, діагностика та лікування кататонічної форми шизофренії.

18. Злоякісний нейролептичний синдром.
19. Фебрильна шизофренія: клінічні прояви, лікування.
20. Форми перебігу шизофренії та вікові особливості.
21. Шизофренія: форми, клініка, типи перебігу.
22. Алкогольна енцефалопатія: гостра (синдром Гайє-Верніке), хронічна. Клініка, діагностика, лікування.
23. Алкогольний делірій: клініка, лікарська тактика.
24. Класифікація та клініка симптоматичних психозів, згідно з МКХ-10.
25. Атрофічні захворювання головного мозку: хвороба Альцгеймера, старече недоумство, хвороба Піка, хорея Гентінгтона.
26. Неврози: класифікація, клініка, лікування.
27. Психогенії, психогенні реакції і реактивні психози: класифікація, клінічні прояви, діагностика, лікування.
28. Основні варіанти перебігу депресій.
29. Варіанти перебігу БАР, поняття про циркулярність, моно- та біполярність.
30. Епілепсія: клінічні прояви, класифікація.
31. Основні клінічні форми епілепсії.
32. Особливості перебігу епілепсії в залежності від віку.
33. Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі і гіпотонічних станах.
34. Клініка психічних розладів у гострому періоді ЧМТ.
35. Принципи невідкладної терапії психічних захворювань.
36. Методи і основні правила тамування збудження у психічно хворих.
37. Лікування симптоматичних психозів.
38. Психотерапія: класифікація, показання до застосування.
39. Лікування шизофренії в амбулаторних умовах.
40. Особливості стаціонарного лікування різних форм шизофренії.
41. Транквілізатори, характеристика психотропної дії, класифікація, клінічні показання для застосування.
42. Клінічна характеристика протисудомних препаратів.

43. Терапія афективних психозів та питання профілактики суїцидальних дій.
44. Клінічна характеристика трициклічних антидепресантів: показання, протипоказання, ускладнення.
45. Психостимулятори. Особливості психотропної дії. Класифікація, клінічні показання до застосування.
46. Основні принципи лікування наркоманій і токсикоманій.